

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÚS NÁNDOR

Felolós szerkesztő MARÓT SÁNDOR

A királyi pár látogatása a Népszövetségénél

Ferdinánd király és Mária királyné külföldi útjának egyik legérdekesebb tapja kétségkívül az a látogatás, amit tegnap tett Genfben a Népszövetség palotájában. Erről a nevezetes eseményről a Rador tudósítója a következőket jelenti Genfből:

A román királyi pár a genfi pályaudvaron Drumond a Népszövetség titkára és Thomas a nemzetközi munkaügyi hivatal vezetője, valamint a Népszövetség magasabb funkcionáriusai fogadták. Comnen, Románia svájci követe mutatta be az uralkodó-párnak a megjelent előkelőségeket.

A pályaudvarról a vendégek a város házára mentek, ahol Genf főpolgármestere tartott üdvözlő beszédet és virágcsokrot nyújtott át Mária királynőnek. A beszédre Ferdinánd király válaszolt és kiemelte Genf és Románia régi kapcsolatait. Innen a Népszövetség palotájába mentek, ahol Drumond nagy beszédben üdvözölte az uralkodó-párt és hangsúlyozta, hogy a Népszövetség mily fontosnak tartja ezt a látogatást, amely az uralkodók részéről előzőek tünteti ki ezt az intézményt.

Ferdinánd király válaszában rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket a

Népszövetség már eddig is felmutathat és annak a reményének adott kifejezést, hogy ez az intézmény be fogja váltani a békéért sóvárgó emberiség hozzáfűzött reményeit.

A népszövetségi fogadtatáson megjelentek a világsajtó képviselői is. A történelmi jelenet lefénnyképezése után a Felsőgek a nemzetközi munkaügyi hivatalba mentek, ahol Thomas volt miniszter, a hivatal vezetője fogadta őket a munkaadók és munkásszervezetek kiküldötteinek élén. Thomas szép beszédében magasztalta Romániát és annak demokratikus gondolkodású uralkodóját. Ferdinánd király üdvözölte a béke és a társadalom testvériesülésének azt a szép intézményét, amely már eddig is oly sokat tett az osztályok érdekeinek összeegyeztetéséért. A király beszéde mély hatást gyakorolt a jelenvolókra, különösen a munkások képviselőire. Ezután Duca külügyminiszter fogadta a sajtó képviselőit, a királyi-pár pedig a Népszövetség által rendelt banketten vett részt. A Felsőgek a délután folyamán Brüsszelbe utaztak. Politikai körök nagy jelentőséget tulajdonítanak a királyi-pár látogatásának, amely a Népszövetség presztizsét emelte és élénk bizonyítéka Románia pacifista szándékainak.

Duca külügyminiszter nyilatkozata Genfben a kisebbségekről.

Genfből jelentik: A román királyi-pár látogatása kapcsán Duca külügyminisztert a sajtó meginterjúvolta. Természetes hogy a sajtóbeszélgetés a kisebbségi kérdéskörül forgott, minthogy a Népszövetség hivatala elsősorban az volna, hogy a kisebbségek jogai felett őrködjék. Duca külügyminiszter természetesen igen szabadelvű tenorban nyilatkozott a kisebbségekről.

A román külügyminiszter kijelentette Genfben a külföldi lapok képviselői előtt, hogy Romániát az a vágy vezérli, hogy békében élhessen és nemzeti egységét erősíthesse. Azokkal a nemzetiségekkel szem-

ben, amelyek területén élnek, a román kormány igen liberális politikát kíván követni, mert Románia számol azzal, hogy a konszolidáció művét nem lehet kielégítően keresztülvinni, ha a nemzeteknek nem nyújtanak kielégítő létfeltételeket. Egyetlen, amit Románia ezzel szemben kíván, hogy a kisebbségek hű polgárai legyenek az államnak. Nyilatkozatának végén megcáfolta azt a hírt, hogy Trockij Kamenecnek, a népbiztosok tanácsa elnökének társaságában Kamenec-Podolskba érkezett volna abból a célból hogy a román határon álló szovjet-csapatokat vezesse.

Románia külföldi kölcsöne

Bukarestből jelenti a Rador: Az Argus jelentése szerint a tegnapi esti minisztertanácson a külföldi kölcsön ügyével is foglalkoztak. Bratianu Vintila pénzügyminiszter beszámolt azokról a nehézségekről, amelyek a londoni piacon a 10 millió font kölcsön útját állják, mert a londoni tőzsde a kölcsön effektuálását junktimba hozta a vitás ügyek elintézésével. A miniszter felolvasta Titulescu erre vonatkozó írásos jelentéseit és elhatározta, hogy a kérdést egyelőre függőben hagyja és megvárja Titulescu újabb jelentéseit. A kormány bizik Titulescu közreműködésének sikerében, aki már többször tanujelét adta annak, hogy nehéz helyzetben eredményeket tud elérni.

A pénzügyminiszter referátuma után Constantinescu földművelésügyi miniszter beszámolt a községi erdők ügyéről. Az erdőkisajátítások sorrendje az lesz, hogy először az állami, azután a jogi személyek és legvégül a magántulajdonban levő erdők

kerülnek kisajátításra. A szükséghez képest a legutóbbi kategória csak akkor kerül kisajátításra, ha sem az állam, sem a jogi személyek nem rendelkeznek azon a vidéken erdőkkel. Az egyes községek szükségleteit egy bizottság fogja megállapítani, amelyben helyet foglal az erdőmérnök, a parasztszervezetek egy képviselője és az erdőbirtokosok egy megbízottja. A kisajátított erdők árát arany leiben fogják kifizetni. A kisajátított erdők általaja az állam tulajdonában marad.

Bukarestből jelentik: A politikai világot mindjobban foglalkoztatják azok a tárgyalások, amelyeket a parasztpárt és a nemzeti párt folytatnak a fúzió érdekében. Alig lehet ma már vitás, hogy a fúzió létre is fog jönni. Minthogy Maniu erősen ragaszkodik ahhoz, hogy a nemzeti párt neve és címe fennmaradjon, nem lehetetlen, hogy az új párt román nemzeti és parasztpárt címet fogja viselni. Érdekes, hogy a hangzatos párt-elnevezéseket meny-

nyire igyekezik minden frakció kiaknázni. Így például a Jorga-féle nemzeti demokráta-párt és az Argetoianu-féle néppárt egyesüléséből származó új pártot a nép nemzeti pártjának fogják elnevezni. Jelenlémző, hogy az új Jorga-Argetoianu-párt a regátban a zsidó polgárság körében erősen tart hódít, mert Jorga tudvalevőleg el-lene van a fascista mozgalomnak, Argetoianu pedig kifejezetten filozemita politikus. Az új párt számít rá, hogy a zsidó szavazók egy új választás esetén — különösen, ha nem a liberális párt lett az uralkodó — az új Jorga-Argetoianu-pártot fogják tömegesen támogatni.

Németboksánban visszautasították a fascista jelöltet

Híves választási küzdelem várható

Boksánbányán május 11. és 12-én lesz a képviselőválasztás és teljes mértékben indult meg a küzdelem a pártok között. Jelöltekben éppen nincs hiány. Kezdetben ötven küzdöttek a jelöltesért, a választási elnök azonban szigorúan bírálja el a jelölendők okmányait, minthogy visszautasította Savu Constantin hírlapíró, volt Averescu-párti képviselő jelöltesét. Savu ugyanis fascista-programmal akart fellépni Boksánban és a kisebbségeknek az ő programja volt a legletszetősebb.

Minden állampolgár részére követeli vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül a jogegyenlőséget s az egyenlő elbánást. Tiszteletben tartja a kisebbségek iskoláit, nyelvüknek szabad használatát, kulturájuk további fejlesztését; szóval érvényt akar szerezni a legemlébb emberi jogoknak, melyek az állampolgári kötelességek teljesítése révén egy kulturálmán minden fiát különbség nélkül megilletnek. Keményen ostromozza egy népgyűlésen mondott beszédében a szakértő állami tisztviselőknek és alkalmazottaknak sovinszta szempontból gyenge s nem ivatásos egyénekkel történt felváltását. Szerinte nem az embereket kell kicserélni, hanem a most uralkodó rendszert kell alapjában megváltoztatni. Követeli a legmagasabbtól a legacsonyabb állásig a kötelességtudással s szakértelemmel párosult tisztességet, hozzáférhetetlenséget, az állampolgárokkal való igazságos egyenlő elbánást.

Savut minden községben, ahol beszélt, lelkesedéssel fogadták. Fellépése különösen Boksánra nézve érdekes, mert Boksán az első hely, ahol a fascista eszmék politikai zászlóbontása megtörtént.

Az igazolt jelöltek közül a jelekből ki-vethetőleg a legtöbb győzelmi kilátása van Bredecean Kajusz drnak, aki ez alkalommal édesapja, néhai Bredecean Korionán dr. — aki a múltban is a román nemzeti pártnak egyik oszlopos tagja volt. — örökéért küzd. Neve, személyisége az egész kerületben ismert. A programbeszédében semmit sem mondott a kisebbségi kérdéstről, hacsak Daruváron s Vecseházán nem fogja kifejteni e tekintetben is részletes s mindenkit megnyugtató programját. Azt beszéli, hogy az ottani svábok csak azt a jelöltet támogatják, ki a kisebbségi kérdés igazságos s emberies megoldását

szívén viseli. Meglehetősen pártja van Teicu Ion dr. parasztpárti jelöltnek is. A komoly küzdelem közte a Bredican dr. köztölt lesz. Imbroane Avram dr. Argetoianu-párti jelölt a győzelem reményének kevés kilátása miatt visszalépett. A liberálpárti Viu jelöltnek erős pártja van.

Felállították Nagyváradon a második szépművészeti kerületet

A kultuszminisztérium rendelete 11304. sz. alatt tegnap érkezett meg a rendőrség közigazgatási ügyosztályához, amelyben tudni adja a miniszter, hogy megalakították a második szépművészeti kerületet — az első Kolozsváron van amelynek inspektora Marcus István lett.

Körvonalozza a rendelet a szépművészeti inspektor hatáskörét. Köteles a szépművészeti miniszter ellenőrizni — művészi szempontból — minden művészi megnyilvánulást, így a koncertek, estélyek műsora jóváhagyás céljából beterjesztendő az inspektorhoz.

Ugyancsak a szépművészeti inspektorátuson utján kell kérni a külföldi művészek vendégláték-engedélyét is.

A rendőrhatalom engedélyhez ezután mellékelni kell az inspektor jóváhagyását is, mert ellenkező esetben nem adják ki az engedélyt.

A rendőrség kéri a közönséget, hogy minden estély, vagy gyűlés iránti kérvényt kellően felszerelve legalább négy nappal az estély megtartása előtt kell beadni, mert a kérvényeket a katonai hatóságoknak is láttatni kell.

Balla—Kiss—Paál együttes kiállítása

Három napja mindössze, hogy Balla Béla, a határán túl is elismert, hatalmas erejű festőművész két kitűnő társával: Paál Alberttel és Kiss Károllyal megnyitotta együttes kiállítását.

Balla Béla neve, színeinek egyénisége, fölfogásának mindig komoly és abszolút értéket reprezentáló tendenciája nem szorul fölfedezésre Nagyváradon sem. A nyugat levegője érlelte ecsetét; változó irányok, izlések iskolák merész hullámain át biztosan haladt művészetének szabadmozgásu skálája.

Sokat látott, tanult, elképzelésének távlata mélyült és izmosodott. Szerelmese és rajongó poétája a természetnek, a szépeknek anélkül, hogy annak szolgái utánzásába szegődne. Es Balla Béla, mint minden külső határoktól, pompázó ivben haladt — mindig fölébe — a magavágta ösvényeken. Artisztikus technikája biztosan győzi le a legnehezebb problémákat. Forró színei drágakőként ragyognak a meleg napfényben, tájképeinek tárlata földet, virágjain egy örökifjúságnak derűs harmatsöppje remeg. Elragadó tavas képein érezzük az acélos kék viznek hűsét és hullámzó hajlékonyságát. Felhői külön tanulmányzámba mennek és ezt az egész erőt különleges és megejtő hangulat vonja be. Dekoratív hátterei sokszor a mese-stilizáció finom vonalába futnak át.

Feleslegesnek tartjuk Balla Béla munkái fölött külön-külön seregszemlét tartani, hiszen annyira és oly elevenen él mindegyikén a nagy művészek törhetlen rajongása, az a belső szeretet, a kompozíció mélysége, az egyszerű fenbégesség, mely pikturájából kisugárzik. Bizonyos, hogy munkái nagy kelendőségnek fognak örvendeni és azt a megkülönböztetett becsülést, amit Balla mindenkori Nagyváradon kivívott, ez a gazdag tárlat csak fokozni fogja.

Erdekes és kiegyensúlyozó képet ad a nyíós tárlat egész harmóniájának, a két más-más uton haladó kiállító művész. Kiss Károly marékans egyéniség és képei szinte robusztus erejű tudást reprezentálnak. Vonalai biztosak és vérből-husból tevődnek össze. A naturalisztika izmos komolysága mintha strázsálna dolgait fölött és nem tűr semmi ocsó megalkuvást, könnyű és tetszetős fogást.

Paál Albertnek gazdag és csapongó a fantáziája, szereti a misztikus problémákat. Nem keres éles koloritot, hanem megkapó, szinte líllozfiat elmélyedéssel vonja be studiúi rejtelmek ködébe.

Mindent összevetve a tárlat abszolút művészi sikert könyvelhet el a maga javára és ezt

a teljes anyagi eredmény fogja követni, amint-hogy jó, komoly, valórt jelentő pikturához jut a közönség.

Álfeleségek az állampolgárokat összeíró bizottság előtt

A cselédek illetősége

Az állampolgárokat összeíró bizottság előtt napról-napra száz, meg száz családfo jelenik meg. A bizottsági terem hosszú asztalait egyre nyújtják és újabb tisztviselőket állítanak be.

Sok gondot okoznak az összeírások, mert sokan igyekeznek megtéveszteni a bizottságot. Ilyenek az álfeleségek. Megtörtént az, hogy egy férfi a feleségének jelenteit be egy nő szíveségből, hogy ez az ő révén elnyerje a román állampolgárságot. A bizottság természetesen rájött a csalásra és ezért most minden család, férj figyelmét felhívja arra, hogy feltétlenül hozza magával a házassági anyakönyvi kivonatát is, mert csak így veszik igazoltnak a házasságot.

Rendezetlen még a házicseledek ügye is. Minden cseléd, aki nem nagyváradit születésű és 1890. után született, tehát önjonon még nem nyerhette el az állampolgárságot, köteles bemutatni a községi előjáróság által kiadott illetőségi bizonyítványt is.

A kereskedők akciója a késedelmes és pontatlan postai szállítások ellen

Több ízben megemlékeztünk arról, hogy a postai szállítások késedelmessége és pontatlansága mekkora károkat okoz az egész közgazdasági életnek, különösen pedig a kereskedőknek, akik leginkább igénybeveszik a posta szolgáltatásait.

Most a Kereskedelmi Csarnok titkársága a késedelmes és pontatlan postai szállítások ügyében a következő átiratot intézte Mariu Aurél vezérfelügyelőhöz és a pályaudvari posta főnökéhez:

Főnök Ur! Az utóbbi időben számos panaszt érkezett hozzánk abban a tárgyban, hogy a levélkézbesítők a leveleket a nagyváradit kereskedők és gyárak részére igen késedelmesen és rendszertelentl kézbesítik. A panaszt emelő cégek a késedelmes kézbesítések okát abban vélik, hogy az újonnan alkalmazott levélkézbesítők még keillos beoktatva nincsenek, a címzettet nem ismerik, másrészt pedig az ajánlott küldeményeknél elhagyták a régi rendszert s az új rendszer pedig a különben is még járatlan postai kézbesítő közegeknek igen sok munkát ad.

Minthogy pedig Oradeamare fejlett kereskedelmi megkívánja a leveleknek gyors és pontos kézbesítését, felkérjük Főnök urat, szíveskedjék a kereskedelemnek ezen sérelmét a legstürgősebben orvosolni, mert a jelen állapot a kereskedelemnek s így az ország közgazdaságának igen nagy károkat okoz.

Kérjük Főnök urat, szíveskedjék intézkedésről bennünket értesíteni.

* A lessi ref. egyház földjei megmaradnak. A megyei agrárbizottság Georgescu Vuloea táblabíró elnöklésével tegnap tárgyalta a lessi ev. ref. parókia földjeinek kisajátítását. A bizottság a földök kisajátításától eltekintett.

MÁGNYLTA A

FÉLIX-FÜRDŐ USZODÁJA

Csak felnőtteknek!!

Az Atlantic nyári moziban

Rott és Steinhardt
vezetése alatt álló budapesti kiskomédia teljes társulatának vendégjátéka

az első műsor ma, vasárnap

1. Nyitány.
2. Forró Margit: Modern dalok
3. DARÁZSFESZÉK.

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Trebitsch Sándor. Fordította és rendezi STEINHARDT.

SZEMÉLYEK:

Mandi Móricz magánzó	ROTT
Ella felesége	Tesztőri Lya
Sara, Ella anyja	Kmochné Josefín
Mandi Gusztáv	Kalka Gyula
Annus felesége	Marton Lili
Barna Péter, Annus édesatyja	STEINHARDT
Szirmai Andor bankhi- vatlanok	Simai Ede
Joseph, inas	Doctor János
Lina szobalány	Forró Margit
Egy boltiszo	Ruzitska Károly

Jelen, játszik: Mandi Móricz lakásán.

10 perc szünet.

4. Induló.
5. Simai Ede kabarédalok.
6. R. Türk Berta és partnere Rott Ferenc.
7. Steinhardt.
8. Zene.
9. VILLA ADOLFI

Második műsor

május 12—13. Hétfő és kedd.

1. Nyitány.
2. Forró Margit. Modern dalok.
3. Doktor Krausz

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Glinger és Taussig. Fordította és rendezi Steinhardt.

Személyek:

Dr. Krausz Vilmos orvos	Kalka Gyula
Vilma, a felesége	Tesztőri Lya
Hernyo Áron utazó	Rott
Mária, a felesége	Marton Lili
Náci, szőga Krausznál	Steinhhardt
Veréb, egy pácienst	Doctor János

Játszik: Dr. Krausz rendezőszobájában

10 perc szünet.

4. Induló.
5. Simai Ede. Kabarédalok.
6. R. Türk Berta és partnere Rott Ferenc.
7. Steinhardt.
8. Zene.

9. Der Buckelige

Komödie in 1 Akt. v. Glinger u. Taussig

Regie Rott.

Personen:

Adolf Grünwald, Kaufmann	Steinhhardt
Sofi, seine frau	J. Kmoch
Ella	Lili Marton
Frau Dr. Hermine Nagl	Nicie Lya Tesztőri
Moritz Krausz	Rott
Smirgel Buchalter	Eduard Simai
Dr. Ernst Feledl, Richter	Johann Doctor
Alois Weghuber, Koch	Karl Echten
Johann, Diener	Franz Rott
Pepi, Köchin	Berta R. Türk

Spielt bei Grünwald.

Előadás kezdete fél 9 órakor.

Helyárak: 50, 60, 80, 100 és
120 Lei. Állóhely 30 Lei.

Az előjegyzett jegyeket a pénztár naponta csak este 7 óráig tartja fenn

A pénzhiány orvoslása

Irtá: Dr Silbermann Jenő

A valuták szétdülesztés hullámzása és a pénzhiány a zülles örvényeibe kergettek a kereskedelmet és az ipari termelést. A legjobb hiszemű állami beavatkozás, amely a független politikai párdynastiák (saládi érdekeiktől is teljesen képtelen immár még a politikai zavarokkal nem is küzdő országok sem, a vergődő ipart és kereskedelmet a játékos bankokrácia zsetonkapitalizmusának fojtogató karmaiból megmenteni. Az egyéni akciók vadromantikájának zavaros korszakában kénytelen minden termelő és önmagán segíteni, mert a termelés egyensúlya, az összehangolt harmonikus gazdaságkódás fölbomlott. Mammon lovagrendje háborítatlanul portyázik és zsákmányol Európászerte. Munkásoknak, munkaadóknak, proletárnak, polgárnak, hivatalnoknak, államnak, parasztnak egyaránt érdeke a bankautomobilierék aranybetyárságának véget vetni. Valaha a városi kalmár rabló-kavaleriékkel küzdött, ma pedig az egész világ politikusok és pénzmeszterek kezei között vágódott gyepre. A társadalmak széttágoltsága megátalja azonban, hogy egységes, politikailag szankcionált közhangulat alakuljon ki, amely Európa nyomorának hiénáit elseperje a haladás útjából.

A termelőeknek egyenként kell magukon segíteni. A paraszt — úgy a hogy — segítőt magán az agrárreformmal, a hivatalnokokon segítenie kell az államnak, a munkásokon segíteni fog a szerveztetés, az iparos és kereskedő osztály tehetetlenül berogyva, hiábavaló hiru reményekkel táplálva a keserveit, várja a városi civilizáció szennyes temetését. Mikor nem lesznek többé a kereskedők és az iparosok a bankok hűbéresei? Ami pedig az u. n. intellektuelleket, ügyvédek, orvosokat, mérnököket illeti, az ipar és a kereskedelemhez van köve a gazdasági sorsuk, sőt a művészeké is.

Az iparos és kereskedő osztály tudna magán segíteni, ha lenne hozzá etikai bátorsága. Franciaországban a háború után egy segítették az aprópénzhiányon, hogy érme helyett 1/4, 1/2, 1, 2 és 5 francos papírpénzjegyeket bocsájtottak ki a kereskedelmi és iparkamrák. Ezeket egy-egy város területén közforgalomban el is fogadták és el is fogadják. Így pl. a párisi kamara pótpénzei Lyonban, Bordeauxban és Marseilleban nem igen forogtak és megfordítva. Nos hát ugyanígy lehet segíteni a nagy pénzhiányon is kelő módszer mellett. Csakhogy ez a dunai államokban nem a kamarák föladata lenne. Egy-egy város területén az összes ágakban, avagy egy ország területén az egyes ágakban meg kell teremteni a kereskedelmi és ipari szindikátusokat. A városi, vagy branch-szindikátusok mindenorszei országos szövetségbe lépnek és ez utóbbiak a szomszéd államok hasonló szövetségeivel fenntartják a kontaktust, egyrészt termelők és fogyasztók között, másrészt termelők és termelők, fogyasztók és fogyasztók egymás között. A szindikátusok viszonyaihoz képest mindenütt bankokat létesítenek, amelyek kizárólag a kereskedelem és az ipar finanszírozásával foglalkoznak és minden egyéb pénzmanipulációt kizárnak. Deviz autorisatiót, a tények érveinél fogva hivatalos félhivatalos állami pénzügyi intézményektől eltekintve, csak ezek a pénzügyezetek kapjanak, hisz kevés számú, szinte szörvénys esettől eltekintve, csak a kereskedelem és az ipar érdekében történő átutalások engedhetők meg állami szempontból és épen e szindikátusoknak lehet pontos és tényleg megbízható ellenőrzése az indokolt áru és pénzforgalomról. Az

államok támogatása mellett a szindikátusok bocsássanak ki Romániában aranyleut, Szerbiában aranydinárt, Ausztriában aranykoronát stb, valamennyit egy aranyfrank értékben és pedig 10, 20, 100, 500 és 1000-es egységeket papírcsekknek alakjában, amelyek ugyan nem fémmel, de egyenértékű értékekkel, áruval, legalább 60%-ig mindenütt fedezhetők. Ugyanis minden kereskedő és iparos bejelenti a szindikátusnál mobil vagyonának azt a részét, amelylyel a csekket fedezéséhez hozzájárul, legyen ez akár áru, akár készlet, más szóval vagyonának egy részével a fedezet érdekében a szindikátusnak felelős. Ezért cserében a szindikátusi banktól az állandó csekkvalutában hitelt kap. A kereskedő és iparos-szindikátus egy ilyen nemzetközi szervezet, mondjuk a dunai államok kereskedelmi és ipari szindikátusa föltétlen hitelképes akármelyik kontinentális, sőt amerikai pénzcsoport szempontjából is, ha a Szindikátus tertozásait mindenütt kivonják a moratorium törvényei alól. A Szindikátus csekkjeit elfogadná a munkás, a hivatalnok, az állam, sőt előbb-utóbb a paraszt is. Külföldön fémbé váltának be. A Szindikátus külföldön hitelt kapna, az igénybe vett összeget föltölésé volna az egyes országokba behozni. Ezeket külföldi bankoknál deponálná és a hitelösszegnek megfelelő összeg erejéig megint csekket bocsátani ki. Pl. tegyük fel, hogy a Newyork National City Bank a Szindikátusnak, mondjuk egy frankot hitelez, akkor ezt az összeget a Szindikátus számlájára javára a Credit Lyonnais-nál Párisban, vagy a Société générale-nél Bruxelesben deponálná, ahol azonban csak az említett csekket ellenében és mindig a csekkösszeg erejéig a csekk felmutatójának adnák ki. Minthogy a csekket, ha nem is aranyban, de egyenértékű mobilértékben akármelyik dunai államban behajthatók, míg egyéb követelés nem szükségképpen a nyugati pénzcsoportot a doubiose veszélye nem fenyegetné. A kereskedőknek és iparosoknak pedig nem lehet az érdeke, hogy a deponált hitelösszeget egyszerre a csekket ellenében az országukba hozzák, hiszen a valuta hirtelen emelkedése mobil értékeiket beföldi viszonylatban lönkre tenné, hanem successive a tényleg forgalomban levő csekket, amelyekért valami értékelhető munkateljesítmény történt, lassanként hoznának realis értékű pénzt az országba; a nemzeti valuták a termelés munkateljesítményének megfelelőleg emelkednének az arany frank felé. In konkrétó a folyamat pl. a következő ezen akciókban zajlanék le: A dunai kereskedő csekkért, mondjuk, textilárut vásárol Csehszlovákiában, a csehszláv gyáros pamutot vesz érte valamelyik kontinentális börzén, ahonnan a csekk visszavándorol a kérdéses dunai államapetroleum, gabona, vagy bányatermék fejében, de akármelyik dunai beföldi országában árut, viszont akármelyik külföldi a kontinális decontinentális Depozitebanknál ércpénzt kaphat érte. A kontinentális depozitebank felszólításra köteles a befolyt csekket bármikor a hitelező rendelkezésére bocsájtani, a Szindikátus pedig bármikor köteles a csekket mobil értékekkel kicserélni, amely kicserélést az állam moratoriummal nem gátolja meg, sőt kötelezi magát váltóper alapján történő sürgős végrehajtásra. A nemzeti valuta kivételét egyáltalában meg lehetne tiltani, a csekket kivételét ellenben indokolt esetben meg kellene könnyíteni. Ha pedig a forgalom és a rationalis termelés megindult, a csekkkel a külföldön levő leuok összevásárlását is meglehetne kezdeni. A csekkforgalom és a nemzeti valuta közvételül nincsenek egymásra hatással, közvetve persze igen, de csak a termelés és fogyasztás viszonyára vonatkozólag.

Politikai hangulatok, bank spekulációk az állandó csekkvalutát (az arany frank) nem befolyásolnák lényegesen, míg a nemzeti valuták sok mindenféle bel- és külföldi komplikációból függhetnek. A pótváluta vándorlásával egészen lehetséges szabályozni a munkabéreket, a nyersanyagok és ipari termékek árát. Az export és az import realis viszonyát. A Szindikátusnak meg kell tartani szabad hatáskörét, az állami támogatás legfeljebb valamely félhivatalos jellegű kölcsönözne az iparosok és kereskedők ez intercontinentális horder, jü collectiv intézményének. Ha már az agrártermelés is be fog tudni kapcsolódni az operatiókba, nem csak az ipar, bányász és kereskedelem (incl. fatermelés, ez quazi ipari és nem teljesen agrárjellegű tüzem lehetne, ma még nagyon emlékeztet az agrártermelésből folyó conjuncturális, a fogyasztót könnyen kiuzsorázó állapotra,) akkor ez annyit jelent, hogy elérkezett a nemzeti valuta rendszeres emelkedésének ideje és nem sokára áttérhet az aranyfedezetre. A nemzetközi rendezés pedig egyaránt érdeke minden dunai államnak, mert a relative magas, mint relative alacsony valutáknak is megvan a fény és árnyoldala. Hiszen tulajdoképpen nincs egyébről szó, minthogy ésszerűen és igazságosan declarálják a nemzetközi forgalomban azt a jelenséget, amely elől a helytelenül értelmezett nacionalizmus struccmadár módjára a haza sivaighomokjába dugja a fejét. A nemzeti ambíciók teljesítését munkával kell kiforszírozni, nem pedig ajándékképpen előlegül követelni azetektetben nem megértő nyugattól, amikor kérés és követelés már évek óta hiábavalónak bizonyult. Viszont ha nem érdeke a dunai államoknak az, hogy a nyugati arannyal bíró nagy tőke gyarmataivá stüljedjenek, még kevésbé lehet érdekük, hogy az arannyal nem bíró, uzsorával és nem mindég fedezett zsetonokkal dolgozó közép és kis bankok gyarmatai legyenek. A nagytőke számára nem lehet komolyabb erkölcsi és anyagi garancia egy ilyen bank, mint amit a hitelt tényleg igénybe vevő kereskedelem és ipar egész intézménye jelenthet a számára. Az államok egy-egy integráns darabja ez és ezért az államokra is kell, hogy jelentse azt a politikai megbízhatóságot, mint pl. egy német bankfiók. Általános és helyes nyomon járó panasz volt az, hogy a termelő és a fogyasztó között az irracionális körülményes közvetítő apparátus megdrágítja ok nélkül az árut és nemzetgazdaságátalilag terheket jelentő spekulációkra adhat alkalmat. A termelő és fogyasztó között a nationalis közvetítés mégis elkerülhe-

A Félix-fürdő

ünnepélyes megnyitása

A Félix-gyógyfürdő ma vasárnap tartja szezonnyitó ünnepélyét

A zenét Bebe Károly hírneves cigányprimás zenekara szolgáltatja. Elsőrendű étterem, figyelemes és pontos kiszolgálás. Ujjonnan átalakított fürdők. Nagyvárad legkellemesebb kiránduló helye.

Orthodox izr. kóser vendéglő.

BUTOROK

nagy választékban érkeztek!!

hálók, ebédlők,
uriszobák, szalonok

WALLERSTEIN FERENC UTODAI DANIBERG és WALDNER

butorárháza, Oradea-Mare, Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 19.

letlen, a kereskedelem a közlekedés ügy-höz tartozik a nemzeti gazdasági álláspont szerint. Nos a pénzügy is közlekedésügy a szociálmechanikában minden más szerepe uzsora. Már most miképpen fizessen az ipar 40 %-ot azért a pénzért, amelyet a bank 7-9 %-ért vesz igénybe, ha kapja a külföldi tőkétől? Alljunk meg csak, nem is mindig belső, hanem egy-egy külföldi banki, szóval a külföldi esetleg nemet érdekeltség egy-egy permanens stagnáció csoportja, amely a belső munkákért, kamatlábat valót, nyersanyagot és fogyasztót használja ki, hogy ilyen kölcsönöknek vér az ára és könnyű a kamatja. Miért ne érintkezessék a dunai államok kereskedője és iparos közvetlen a nyugati nagytőkével anélkül, hogy 30 %-os közvetítési díjat fizessen? Ezt a differenciát csak a dolgozó munkás és a fogyasztó közönség fizetheti meg, avagy pedig rámege a nemzeti ipar és kereskedelem. Illoyalisnak és helytelennek tartjuk ezt a könnyelmű álláspontot, amit a nem gondolkodók sajtója itt-ott konkolyként elhint, hogy az ipar és kereskedelem ugyanis idegen kezében van. Ugyan ugyan, a helytelenül értelmezett nemzeti tyra nem aktivája hanem, passivája a nemzetgazdasági mérlegnek, Mérni és számolni nemzetközileg, érezni nemzetien: ez a feladat és a kötelesség. Ez a kenyér és a szivárvány, vér és a tömjén poláris problémája. Becstületesen érző chauvinéket is meg kell ám nyugtatni a mérték és a szám erejével, hiszen nem is tudják, hogy honnan, csak azt, hogy mi fáj? Viszont egyáltalában előlétele megnyugtatót a gondterhes előrelátását azon óvatosságnak, akik a 40 %-os kamatlábat motiválnak találják tekintettel a nemzeti valuta esetleges zuhanására. Igazán furcsa! Ha az iparos úgy véli, hogy az alacsony stabilizált valuta az olcsó termelés és exportlehetőség érdekében esetleg előnyös, könnyen az árulás bélyegét sújtja rá, viszont az óvatos fináncapacitás lelkiismereti furdalás nélkül a valuta zuhanásával magyarázhatja ki az uzsora kamatlábat, közben pedig vállalja a pénzmentés nemzeti heroicus szerepét. Miért nem követeli hát a nemzeti termelés zárt gazdasági jogtestének szervét képező ipar és kereskedelem, hogy banklanc, a zsetoncapitalismus kikapcsolásával közvetlenül összeköttetésbe lépessen vagyoni és morális felelősségének terhe mellett a reális pénzügyi problémákkal? Az uzsorakamatláb a legveszedelmesebb árdrágítás, a jelenlegi kamatláb pedig jobban önkreterez a valutát mint a lepszétebb politikai fergeteg előszele. Iparosok, kereskedők! Az idő démona gigantikus, mérföldeket járó csizmákkal kopogja napról napra, óráról-órára, percről-percre a fenyegető sors szótát azon az úton, amely a semmibe vezet. És ti elfogtok késni, pedig cselekedni emberi, állampolgári és nemzeti kötelesség. Adót az államnak, megélhetést a munkásnak, tisztességes kiszolgáltatást a fogyasztóknak: ez erény. De uzsorát a pénznek: ez véték. Alakítsátok meg activ és productiv testületeiteket: a Szindikátusokat minden politikai elfogultságot félre dobva, az állam és a közhangulat, a jövő és a történelem nektek fog igazat adni. Segítetek vállelve magatokon, egymáson, még az osztályharc alapján álló munkásság is más szemmel fog benneteket nézni. A pénzhiány orvoslása a kezetekben van, csak merni kell kilépni a szabadság a valuta játéktérbe büzös levegőjéből. Ne vállaljátok tehát a vádakat és szemrehányásokat olyan bűnökért, amelyeknek nem okozói, hanem áldozatai vagytok.

Olcsó alkalmi vásár!!

Női pongyolák	— 150 Leitól
Női szövet ruhák	— 300 "
Női szövet aljak	— 200 "
Női kabátok	— 550 "
Gyermekruhák	— 60 "

Model ruhaház Str. Vlahuța (volt Sat. Janos-utca)

A naptárak egyesítése

Nem ismeretlen a nyilvánosság előtt, hogy a utóbbi két évben mindinkább törekvések nyilatkoztak meg olyan irányban, hogy a *Julian-naptár* helyett kizárólag a *Gergely-naptár* legyen elfogadott. — Ipari és kereskedelmi testületek és más érdekeltségek memorandumoztak, a választási minisztériumban egy anketén elvileg ki is mondták a naptárak egyesítését, úgy, hogy a köztudat már biztosra vette, hogy a jövő évtől kezdve hivatalosan egyesített naptárunk lesznek, ami nagyon üdvös volna. — Azonban — mint az illető egyházak tradíciójuk megtartására való hivatkozással — minden időben ragaszkodtak a *Julian-naptár*hoz, az egyházi belölyásra való tekintettel, nem hisztük, hogy a naptárak egyesítésének gyakorlati keresztülvitele más-ként megvalósítható volna, mint törvényhozásilag. — Mint értesültünk, volna is hivatalos körökben hajlandóság ennek a keresztülvitelére. — A naptáregyesítés kérdése már a háború előtt is kísértett, de az akkori politikai viszonyok nem tudták a kérdést véglegesen megoldani, hiába foglalkozott velük éveken keresztül a nyilvánosság és a sajtó. De ma már az akkor felhozott ellenérvék nem lehetnek akadályai a kérdés megoldásának, mert megdőlték az adott viszonyok folytán.

A tradíciókhoz való ragaszkodáson kívül azt is hangoztatják, hogy kezdje meg Románia az egyesítést és nem Erdély. E multból felsorolt legfontosabb érvek — mint látjuk — maguktól elesnek már.

Tehát, ha objektíve fogja fel mindenki ezt a gyakorlati kérdést — az egyesítési törekvés szempontjait is figyelembe véve — hivatalos részről is, minden bizonynyal eredménynek kell lenni az egyesítésben.

Mert ma már az államok el nem szigeteltsége, nemzetközi kapcsolata és vonatkozásai miatt a naptáregyesítés nem országos, nem is európai; hanem egyenesen világjelenségű internacionalis ügy, melynek megoldását — a csillagászati tudomány haledásának való hódoláson kívül — a szociális közérdek, az ipar, kereskedelem s általában az élet mindennapi berendezkedése megkívánja.

Ha felemlítjük, hogy már régebben elrendeltetett hivatalosan nálunk a 24-es órabecsztás hivatalos használata, aminek pedig a gyakorlati élet szempontjából mondhatni semmi jelentősége nincs, emellett bizonyosan sokkalta jobban kidom-borodik az egységes naptár élelbeli praktikussága, amit megvalósítani állami és közérdek az adott életviszonyok szempontjából.

A mi korunkat kétségen kívül jellemzi a divat, a kereskedelem, ipar, az életfelfogás, az időszámítás egyöntetűsége; úgy, hogy e tekintetben századunkat a haladó népek szolidaritása századának lehet nevezni. S ez általános elvi megállapítások egy érvvel többet szolgáltatnak arra vonatkozólag, hogy a kérdést, melyre a talaj régen elő van készítve, végre és végleg megoldást nyerjen.

(B-B.)

Uji Angol és francia Uji női divat szalon

Fleisz Károly

Str. Gojdu (Boothy Odön-utca) 11. sz. alatt

Köpenyek, kosztümök, utcai és estélyi ruhák
már 700 Leitől kezdve készülnek a legutolsó
divat szerint, elsőrendű kivitelben.

KEPES ELEK

orvosi közszertész, Sas-passage 20. szám
Saját készítményű **SERVIKOLÓK, HASKOLÓK,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

Róth M. utóda uridivat üzlete

Plața Regina Maria (Bémer)-tér 3 sz.

üzlet újjáalakítása miatt kalapokat a
legdivatosabb formában és színekben,

Ita kalap	— — — — — 340 Lei
Borsalino	— — — — — 600 Lei
Habig	— — — — — 5—600 Lei
Gummi kabát	— — — — — 680 Lei

és az összes uridivatcikkeket min-
den elfogadható árban árusít. —

Róth M. utóda uridivat üzlete

Plața Regina Maria (Bémer)-tér 3 sz.

Mélyen leszállított árak Haas Lipót Linoleum-üzletében

Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand 5

Telefon 4-63

Férfi és női	Leitől	
Gummi esőkabát		
prima minőségben	— — —	850.
Viaszos vászon asztalterítő		80.
Futó szőnyeg	prima minőségű méterje	85.
Ágyelévelő	bevégett szőnyeg	125.
Ebédülő szőnyeg	kétoldalt használható 200×300	1250.
Valódi gyapju lapesirre ebédülőszőnyeg	200×300	2950.
Linoleum futószőnyeg	méterje	167.
Linoleum ebédülőszőnyeg	200×250	1250.
Olomaniakaró	160—300	850.
I-a Cocus szőnyeg	méterje	100.
Bőrvásznak kárpitosok és kocsi-gyártókrészére erős minőségben		145.

Az Érmellék nagyasszonya

— Emlékezés Fráter Béláné, gróf Rhédey Juliára —

Írta: Lovassy Andor

Letűnt, szép időknek krónikása vagyok én, a multakról zengő, mesemondó trubadur, Kobzosok és igricek vére lüktet az ereimben... és énekek régi nótákat a halottakról, míg lantomról lassan, lassan, leszakadoznak a húrok, elnémul a dal s elnémulok én is örökre.

Nagyon jól tudom, hogy az utánunk sarjádó ivadékok elfeledik majd a régi áriákat, el azt a kort, melyről egykor daltoltam és elfelednek engem is a többivel együtt.

Balzsamot lehelő, nyári éjszakákon, sokszor elgondolkozom, hogy ha lehullanának az égről a csillagok, ha a mélységbe zuhanna a hold, milyen setét lenne az éjszaka, milyen kietlen lenne ez a világ és ha lelkünkben elhamvadnának az emlékezet csillagai, milyen szomorú, milyen bánatos volna a mi öregségünk éjszakája!...

Olyan jól esik télen a tavaszról álmodni s álmainkban újra látni a bimbók fakadását, ismét hallani a csalogányok énekét, gerlicék turbékolását, szerelmes rigók fűtyét.

En is álmodom!

Pár hónappal ezelőtt, Érsemjénben, egy köztisztvisletben álló matróna örök álomra hunyta le jószágos szemeit. Elcsendesedett a szíve és mint egy fehér galamb, szelíden, mosolyogva halt meg. Olyan szép volt a halála, mint amilyen szép volt az élete.

„Az Érmellék nagyasszonyát”, özvegy Fráter Béláné született Rhédey Juliá grófnőt temették.

Hetekig, hónapokig betegen feküdtem akkor; a láb kitépte kezemből a tollat: birkóztam a halállal magam is és csak most róhatom le a halának és tiszteltnek adóját a halott iránt, aki míg élt, nemes zömancot adott Biharvármegye és az Érmellék téri társadalmának.

Fejedelmi vérből származott Rhédey Juliá grófné, egyenes, vérszerint való leszármazója volt kisleldei Rhédey Ferencnek, aki iktári Bethlen István fejedelem leányát, Bethlen Druzsianát vette feleségül.

Mikor az elbizakodott és szerencsét-

len Kezű Ilk Rákóczy György, a végzetes lengyel hadjárat alkalmával, Erdélyország nemességét tönkretette és tatár rabslába juttatta, a rendek 1657. novemberében Rhédey Ferencet választották meg fejedelmnek.

Es a család férfi ágon több mint két és félszázadon át, női ágon pedig még két tagja napjainkig viselte ezt a szép történelmi nevet, az egyik a most, életének nyolcvanadik évében meghalt Fráter Béláné Rhédey Juliá grófné, a másik, az ősfának utolsó levele, özvegy báró Wesselényi Istvánné, Rhédey Stefánia grófné, aki kilencven esztendő és Kolozsvárt él ma is.

A családnak ez az ága igen közeli és vérszerinti rokonságban állott és áll a mostani angol királynéval, amennyiben Mary, angol királyné nagyanyja, a szépséges Rhédey Klaudia grófné és Rhédey Lajos gróf, első unokatestvérek, a királyné édes apja, Ferenc, Teck herceg és Fráter Béláné Rhédey Juliá grófné második unokatestvérek, gyermekei pedig harmadunokatestvérei a királynének.

Rhédey Juliá grófnő nyolc éves koráig, Bécsben együtt nevelkedett és játszótársa volt unokabátyjának Ferenc, Teck hercegnek.

Később, a virágzó hajadonná serdült, szépséges mágnes-kisasszony, bihari rokonihoz is ellátogatott és egy érmelléki szüretre a Gencsy-családnál, megismerkedett ippi, érkeserűi, bélmzei és rogozi Fráter Béla földbirtokossal; az ismeretségnek kölcsönös rokonszenve, szerelem és házasság lett a vége. Centry asszony lett a fejedelmi vérből származó erdélyi mágnesséleány.

Boldogságot sugárzó csillaga az ősi családi háznak, hű és jó felesége férjének, áldott lelkű édesanyja gyermekeinek. Boldogságban megünnepezhette aranylakodalmát is és a matrónák korával áldotta meg a jó Isten.

Rhédey Ferenc fejedelem 1660-ban készült egykori olajfestményű arcképét, kegyelettel őrizi a Teck-hercegi család. Gyönyörű férfi volt ez a Rhédey Ferenc, Erdély disze, virága, vítezke eleje.

Az angol királyi családdal, a rokoni összeköttetést, sohasem erőszakolta, de mindig fenntartotta. Mikor Teck Mary hercegnő menyasszony lett, egy sajátkezűleg szőtt és himzett gyönyörű szőnyeget küldött neki Fráter Béláné, a királyi udvartól pedig egy illusztrált, remekművű, könyv érkezett viszonzásul Érsemjénbe,

melyben ott ékeskednek a királyi családfán Fráter Béláné Rhédey Juliá grófné és gyermekei is.

De nem akarok én most geneológiát írni, hiszen a születés nem érdem, de a születéshez méltónak lenni, az ősi nevet tisztán, mocsoktalanul megőrizni, kötelesség.

Fráter Béláné sohasem hivalkodott fejedelmi származásával, nem dicsekedett királyi rokonságával sem, a műveletlenek és buták vérének kovásza, a pöffeszkedő gőg se dagasztotta az ő szívét; a semjéni kúria vendéget váró kapuja mindig nyitva volt mindenki előtt.

Micsoda lüktető élet verőfénye áradt szét abból a hajlékból! Micsoda vidám és derűs napok zajlottak le abban az időben az Érmellék vidékén! Különösen szüretkor, Szalárd, Szentimre, Szentjobb, Vajda, Jankafalva, Székelyhid szőlőhegyein, de talán sehol se fogadták olyan szívesen a vendéget, mint Érsemjénben. Sok uri családlakott ott abban a kis faluban, melynek első háza volt a Fráter Bélác.

En már csak utolsó felvonását láttam ennek a szép uri életnek.

Evtizedekkel ezelőtt történt. Jogászok voltunk és jogászbált rendeztünk. Bálanyának az Érmellék nagyasszonyát, Fráter Bélánét kértük fel és ő teljesítette a kérésünket és se az előtt, se azután nem volt olyan fényes és jó sikerült táncmulatság, mint ez a bál volt.

Néhány hónap múlva a bálanya viszonozni akarta a váradi jogászok figyelmét és érsemjéni uri házában egy házimulatságot rendezett. Hat vármegye fiatal sága gyűlt ott egybe, Bihar, Szabolcs, Hajdú, Szilágys és Szatmármegye előkelő népe. Három nap és három éjjel tartott a vigalom s évekig emlegették azt a vidám hangulatot és azt a magyaros vendégszeretetet, mellyel a háziak elárasztották vendégeiket.

Ennek a kornak, ennek a világnak most már örökre vége. Önzők és ridegek lettünk valamennyien; de az érsemjéni temetőkertben fehér-virágos ákácfaik lombjai között, elmúlt szép idők tavaszáról, emberi szívek melegségéről énekelnek a madarak és öreg parasztemberek, hőszenhaju parasztságok mesélnek, regélnek az Érmellék nagyasszonyának, a nemes lelkű grófnőről, aki mindenkihez jó volt, aki mindenkit szeretett.

Harsányi Kálmán: „Utolsó fölgyúlás” c. kötetéből

VARJAK

Bűslombú jegenyék. Egy-egy tárgyaló az avar lombkoronán túl.
Magányos varjak a tárgyaló-csúcsokon; úz, tizenöt, húsz, sok.
Hosszú sor eleven bakacsín-lobogócska.
Varjak, feketék, némák, komolyak, árvák, összetartozók;
Talán nem is búsak, csak messze merengőn elmerülők,
Rom-csúcsokon álló szent szétalanok: bölcsek.
Mind mozdulatlan, mint a vágató Főlagolyó,
S mind egy irányba néz.
Mind egy irányba néz, mint a most születettek, vagy a haldoklók,
Vagy a vak jósok, vagy a mindenséget — egymást — szeretők.
Hova néznek ezek a varjak?
Keletrre, vagy nyugatra-e, oly jelentéstelen.
Jelent valamit Kelet és Nyugat
E robbanva szült, kavargó végtelenben? Mit?
Egy megpörített sárgalacsín két féltékén
Az üdvözlő, s a búcsúszagát?
A körbejövő kukorékolást?
Hány ily sugár van és hány tűzgolyó,
Hány sárgalacsín, hány kelet, hány nyugat,
Hány kakas-harsona!
Hová néznek ezek a néma varjak?
Mi gondom már kelettel és nyugattal!
Hová? Hová? Ez a kérdés. Nem szó kell: — jelet!
Hova néznek ezek a varjak?

Borus az ég; se nap, se csillagok, se regg, se este, semmi.
Olomszínű ma minden a világon és súlyos, súlyos a ránkboruló bolt.
Hova néznek ezek a varjak oly némán, oly nyugodtan?
Miért nem tudunk mi is mind egy irányba nézni, mind, mind, emberek?
Sok a szavunk és nem tudunk elnémulni.
Sok a szavunk; az ember-agy csupa szöszövény-labirintus,
Szó-folyosók szűk zürzavara, hazug útmutató-táblák,
Eddig-netovább-tílalomfák, sziklaszilárd levegő-sorompók.
Iramodj neki csak: vas-súlymok hegye vérzi föl a lábad.
Mondd ki: csülökre! s két okos öklöd
Már fenn is akadt tizszázezer évek butaság-szötte
Pókháló szálain: a jelszavakban.
Sok a szavunk, s a sok szó gyöngeség: akaratok hasogatása.
A megértés, az egyet-akarat gyönyörűsége mindig szóvalan.
Sok a szavunk és végzetünk, hogy egyre több legyen,
S mind, mind más és más irányba nézzünk.
Minden új szó új kő a falban, az elválasztó falban,
Az érteni, megérteni akaró szíveket elválasztó falban,
De mi csak építünk tovább, s egyre kevésbé értjük a varjak titkát:
Milyen jó tiznek, soknak, mindnek egy irányba nézni.
Borus az ég; se nap, se csillagok, se regg, se este, semmi.
Olomszínű ma minden a világon és súlyos, súlyos a ránkboruló bolt.
Hova néznek ezek a varjak?
Hova néznek ezek a szent szóvalanok?
Mit látnak e borun túl? Targally-talapatukon
Mit látnak ezek a bölcsek, nem-ember, boldog madarak...?

A művészi önértzet egykor — és manapság

Nyilván a jelen azociális, illetve megélhetési viszonyok keservesen súlyos volta okozza, hogy a színészek s színésznők lelkéből mintha kilöppent volna az önértzet s azelőtt a görögöség felőlközött büszkeségnek egy bizonyos fajtája, melyből pedig egykor, a béke nyugalmas éveiben, éppen a színészet legelőkelőbb, mindkét neműjei képviselői, egyenesen merev karkaszt ülték. A berlini és bécsi udvari színházak (a két udvari operaház, a bécsi Burgszínház s a berlini köntel. Schauspielhaus) dekrétumoz tagjai saját gloriáik megszenteltetésének tekintették s művészi presztízsiükkel teljesen összeegyeztethetetlenek vélték, hogy saját színházuk falain kívül Thália egy másik ottán is áldozzanak. A Burgszínház korifeusainak nesztora: az agy Baumeister, aztán a legnépszerűbbek: Sonnenthal, Hartmann, Lewinsky, Mitterwurzer, Gableon, Kainz, Charlotte Wotter, csupán valamelyik főhercegnő, vagy főherceg védműsége alatt a jótékonyaság jegyében a legnagyobb stílusban rendezett ünnepei színelőadás „theatre paré” keretében voltak a Burgszínház falain kívül történő szereplésre rábírtak. Ugyanez állt a berlini udvari színészekre: Haase-ra, Matkowsky-ra, Siegwart Friedmann-ra. Persze ezek a színészek az ötlet övező külső dekoratív körülmények fölég kényszerítő behatása alatt a saját decorum-ukra is igen ráterítettek voltak. Igaz, hogy ezek erkölcsi kötelezettség révén is feszélyezve érezték magukat, mint „udvari” színészek udvarlaképesek, udvari bálókra, estélyekre, lakomákra hivatalsok lévén. Teljesen elképzelhetetlen, hogy az egykori udvarmesteri hivatal (élen a spanyol eredetű, zordságig szigorú: Montenanovo herceg főudvarmesterrel!) a spanyol udvari etillett e legelőkelőbb öre csak egy pillanatra is szemet hunyt volna afelett, vagy figyelmét elkerülte volna az a „diffamáló”-nak minősített körülmény, hogy a feltételezte alatt álló udvari színházaknak majai a lakóknak csupán 3-4 napját szentelik a „Burg”-nak, a többi napon meg filmelnek, varietézeknek, kabaretnek, lant mellett szonon-estélyeket adnak, vagy gyermeknemes délutánokat rendeznek. A régebbi színészgenerációnak e büszkesége nem volt feltétlen, tetszelgést célzó külső póz, hanem a legőszintébb, benső meggyőződésből fakadt. Ezzel ők önmaguknak vélték tartozni — első sorban!

A legbüszkébbek közül valók voltak: Barnay Lajos (pesti születésű magyar ember) a hannoveri udvari színház intendánsa, (hosszserelmes szerepeknek kiváló ábrázolója), Possart-Ernő, a müncheni udvari színházak intendánsa (pompás jellemzés) s a bécsi Burg felelhetetlen bonvivant-ja s szalon-színésze: Adolf Ritter von Sonnenthal. Nevezettek az Inkák kincséért sem vetítették volna alakításuk egyikét sem a filmet lepedőre. Amint hogy a külföld színész-korifeusai között is bőven akadnak olyanok, kik soha nem tudták magukat a filmelésre rászálni. Ilyenek: a nemrég elhunyt Duse Eleonora, Novelli, Sarah Bernhard, a Comédie Française tagjainak egyike sem, (Coquelin aine, Côt, Guity, Mme Bartet), Mme Réjane, Mr Lumé-Poe s a Moszkvai „Künstlertheater” díszje: Stanislawsky sem. Ezek a saját művészi „gloire”-jukon ettett „fekete folt”-nak tekintették volna a filmelést. Bár költséges, sőt pazar életmódot folytattak, mégsem tudta őket a pénz hiu csillagásának fénye végleg elkápráztatni. Akadt közöttük olyan is, ki otthonában „grandseigneuri”-mód nagy lábon s vendégszerető voltában egyenesen reprezentatív életet élt, híres szalonja volt, amelyet nyakig uszott mindig az adósságban, pl. Ritter Adolf von Sonnenthal, Ferencz József királynak dédelgetett, kedves színésze, kit az uralkodó ugyanazon szerepében néha huszszor is megbámult s gyakran nem az előadott mű kedvéért, hanem — egyenesen személy-kultusz íze — Sonnenthal kedvéért ment a „Burg”-ba. Sonnenthal három ízben kényszerült rá, hogy írta atyai jószág, mindig segélyre kész fejedelmi maccenásának: Ferenc József császárnak segítségét vegye igénybe. Audiencián jelentkezett avégből, hogy az őt — immár türehtet-

lenül — szorongató adósságainak kiűztetésére a császárt felkérje. S a koronás maccenása, a meleg szívű császár teljesítette mindenkor kedvenc színésznének kérését. (Hasonlóan egyenlített ki ismételtén báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter adósságait is Ferencz József.)

Sonnenthal puritán egyéniségének abszolút megvesztelhetetlen voltában egyenesen emelte Bécs színészvilágának fényét. Bár rendkívül szerény milieuből származott, — a pesti Orczy-házban született, teljesen szegény zsidófiu, ki egy darabig szabólegény volt, ereiben, lelki diszpozíciója szerint, késztetelenül arisztokrata vér csörgedezett. Dawson tanítványa volt, pompás kiképzésben részesült. Önmaga iránt módfelett szigorú, mások művészi teljesítményeinek elnéző, szelíd bírálója. Páratlan jó, önzetlen kolléga, ki tulzába vitt jószívűsége révén is a legnagyobb népszerűségnek s közbecsülésnek örvendett Bécsben. Művészkarutakat tett Német-, Oroszországba, Hollandiába, Amerikába. Számos külföldi kitüntetés birtokosa, a francia akadémia „tisztje”, a „Burg” „örökös tagja”, külsőségeiben is rendkívül hű volt, de soha sem járt bántódom feltűnést keltező. Mint annak idején Wilde Oscar Párisban, úgy volt a hajdani császárváros gavallér-világának divatkreatáló „arbitrator eleganciarum”-ja Sonnenthal, a magánéletben is mindenkor imponálóan elegáns szalon-színész, a kitűnő bonvivant, az elragadóan bájos „causeur”, főhercegi s arisztokrata paloták gyakran hívott, szívesen látott ünnepelt vendége. A művészek sorából elsőnek őt hívták meg udvari bálókra s a bál alatt tartott cserclén a császár mindenkor nyájas, hosszas megszólítással tüntette ki Sonnenthal. A császár születése napján a schönbrunni kastély kis házi színpadán — a császár meglepetésére rendezett — apró alkalmi színdarabok betanítását, kis főhercegnők s ifjú főhercegek közreműködésével mindig Sonnenthalra, a „charmeur”-re bízta. Ha a déli korzón a Kärntnerstrassen, vagy reggeli sétáján a Prater-ben egy újfajta Cylinderkalapban jelent meg, úgy másnap már a Habig-céget Bécs urivilága előzőnőtte rendelkezései, mindenki az új „Sonnenthal-Cylinder” után vágyott, hasonlóképp volt „Sonnenthal mellény, keztyű, nyakkendő, sétapálca.” S dacára annak, hogy ez a színész-arisztokrata teljesen vagyontalan volt, mégis a legőszintébb felháborodással utasította volna el az őt filmezésre csábítani szándékoló legkáprázatosabb ajánlatokat is.

De ne feledjük el, hogy az egykori „könnyűvéra művésznőség” fogalom ma már — nagyjában — megszűnt. Ma a művészek s művésznők zöme az átlag polgárember mintájára osztja be életét; nemcsak a „mai napnak” él, hanem gondol a jövőre is, vagyont akar gyűjteni önmagának s családjának s gyermekeit gondos nevelésben részesítve, biztosítani igyekszik azoknak jövő existenciáját is. Lám, egy csodálatos kulturtörténeti jelenség: a rendezett, polgári viszonyok szilárd pilléreire felépített élet művészenber...

Visszont, hogy csak néhány felette meggyőző példával világítsunk rá az ügyre: míg előfordulhat,

hogy a művészetnek oly érdemes veteránja s még ma is aktív tagja, mint Pesten Blaha Lujza, Pálmay Ilka, azután Jászai Mari, Szacsavay, Gyemes, Mihályfi, a Nemzeti Színház e kitűnőségei a szó legridegebb értelmében — fájdalom! — nélkülözni kénytelenek, mert az örökös tagságból eredő „szálláriumból” megélniök tisztán lehetetlen, (attól ugyan csak hamar felkopnak az álluk!) addig ne csodálkozzunk felette, ha művészek s művésznők sutba dobják a jobb időkben annyira fennen tartott egyéni önértzetüket s művészi reputációjukat, mert ők is önmagukhoz méltó módon — élni akarnak!

Guttman Miklós.

Megérkeztek

a szebbnél szebb

tavaszi ujdonságok
női kalapok, bécsi ruhák, pongyolák, blusok, aljak és gyermekruhák

Hevesi

„Párisi divatruházába”

Strada Nic. Jorga (Zöldfa-utca) 8. szám.

„ASTOR” BUTOR és FAÁRUGYÁR

Gyártelep:

Jókai Mór-utca 21. Telefon 8-72

Városi lerakat:

I. Vulcan (Nagy Sándor)-utca 4.

Telefon: 6-92.

Raktárról szállít, megrendelésre készít

ELSŐRENDÜ MÚBUTOROKAT

Commerc hálókát

Iroda berendezéseket

Elvállal:

ÉPÜLETASZTALOS MUNKÁT

Angol szövegek gyári árban
DAYRAL & TAUBER Ltd. London
Nagyromániai vezérképviselő és főlerakat

Deutsch posztóáruház

Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 1.

Kiárusítjuk

helyszűke miatt régi rak-

tárunkat gyári áron alul.

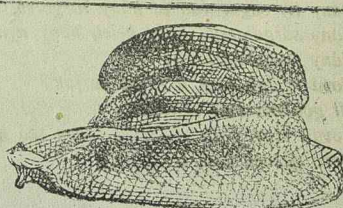
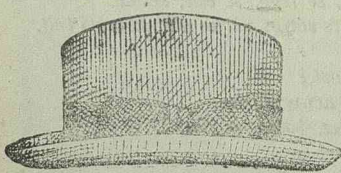
Cimre figyelni

Cimre figyelni

A husvéti kiállításon látott szép férfi kalapok 180, 250, 350 lei
eredeti gyári árban kaphatók Zöldfa-u. 21. sz. alatti lerakatunkban

Heller & Deutsch

kalapgyár, Reg. Ferd. (Rákóczi) ut 20, hol női és férfi
kalap alakítások legszebben és gyorsan készíttetnek.

Évezredes sírok

Riport a bihari őskori ásatásokról

A professzor a földön guggol, izmos nyakát vörösrőre sütötte az első meleg nap tüze, a bréses nadrag, földig érő sárga cipő csupa por, arcát árnyékba tartja a kis sportsapka ellenzője. A kis köpecs fölött, dr. Roska Márton kolozsvári archeológus, egyet. tanár, aki európai kollégái előtt elismert tudós, őcska konyhakéssel egy régi koponya körül, lassan kapargatja a földet, mintha hangya tojástartó lenne. A nap tüzezen sűt rá az évezredes emberi csontvázra, melynek medencecsontjának mindkét oldalán egy-egy falusi ember a professzorhoz hasonlóan guggol és késsel kapargat olyan lassan, hogy annál lassabban már nem is lehet a medencecsont üregében és két oldalán, ahol a halott testhez szorított ujjainak csontváza van.

A professzor pápaszemre föl oda-oda pislant a két ember munkájára. Vénéd rájuk szól a piszmogó munka miatt:

— Csak lassan fiam, lassan!

Önkéntelen mosolyra gyűl az arc: még lassabban is lehet. Tiszta időpoecskolás a munka serénységéhez szokott emberi szemnek, ahogy ez a hat bihari falusi munkás dolgozik, az egyik pláne tollseprít vesz s azzal babrál, tisztogat a csontok között.

Íly értelmű megjegyzésünkre felvilágosít a professzor:

— A hájesatok, gyűrűk, érmek a földdel összevegyültek, az ezüstre rakodott patina földszínű, legjobb esetben zöld. Csak figyelmes, türelmes, lassu keresés mellett vehető észre. Alig birtam beleverni embereimbe a lassúságot. Még most is megsértenelek koponyákat az ásóval. Ime itt van egy hajék...

És késének hegye egy doronéból apró ezüstkarikat emel ki. Az Árpádkori népek asszonyainak ékszere volt. A karikának kis füle van, melyen a hajszálát áthúzták s ezzel ékesítették fűrtöiket.

— Ha egy van, több is kell legyen. Vigyázatok: női csontváz, gyűrűje vagy méhgyűrűje is van.

Férberei érdeklődését a professzor már felkelte annyira, hogy passzióval dolgozzanak, kereszenek, mert másként nincs lelke, eredménye munkájuknak.

A professzor egy patkószeg alakú esonhajút talál. Primitív esonhajúnak látszik, de az ő szakértő szeme hamar észreveszi a vésett cífrázatot rajta.

— Gyere ide Pista, felpaklt dohányt kapsz, ha a párját megtalálod.

De a párja csak töredékben került elő.

Az erős, déli napsütésben hártman figyeljük: Mayor Gyula nagytisztelőtől ur, Pápmási nagytisztelőben álló ősz lelkése, Tarnóczy Lajos, a hírneves bihari lelkész és én, mint domborodik ki a türelmes munka nyomán lassan az évezredes sír csontváza teljes épségben, hogy a professzor lefényképezhesse.

Fényképezés után folytatjuk a kutatást érmek után. A halottak százában ezüst obulus, vagy melle táján vékony ezüst érem, Roska Márton dr. óvatosan szedi a koponyát, őríti ki az agyvelő helyét kitöltő földet s a szétnyitott száiban a föld között az ezüst obulus. Keddtől csütörtökig 28 sírt bontott föl a professzor. Most egyszerre négy csontváz van szépen kitértve egymás végébe. Egyik mellett öt éves gyermek csontváza. Valószínűen, anya és gyermeke.

— Ez lovas volt, mutatják görbe lábszárcsontjait. Ha a csontokon kis zöld fesselt találunk, azt az ezüst vagy réz patinája okozta s akkor az ékszer vagy lyesmít keresni kell, mert mellette van valahol.

Minden csontváz hosszúságát felméri a professzor és delejtűvel megállapítja a halott fekvését, jegyzetet készít a talált tárgyakról, a csontok épségéről, szóval legpontosabb jegyzőkönyvet vesz fel minden sírnyitásról.

— Hat emberrel dolgozom, ötven lei a napszámuk, de megéri a kiadást az eredmény. Nem a tárgyak értékét, mert az jelentéktelen, hanem a feltárás tudományos értékét értem. Az érmek, amelyből eddig csak kettőt kaptam. Felírásuk nem látható, nem merem még savakkal tisztítani, csak tiszta ecetben tisztítom egyelőre. Majd otthon próbálom meg a patinát úgy lemaratni, hogy a felírásból a korszakot megállapíthassam.

Déli 12 órakor befejezi a professzor a munkát, de már egy órákor embereivel dolgozik estig tovább.

vább. Egy pillanatra sem hagyja ott embereit, mert minden ásonyomásra figyelnie kell.

Délután Érmihályfalváról két úr érkezik a professzorhoz: dr. Andrassy Ernő orvos és dr. Jakab Ernő ügyvéd, mindketőt minden érdekli s mindennek művelői, ami az egyetemes emberi kultúrát szolgálja, jöttek meghívni a professzort Ottományba és Érmihályfalvára, ahol dr. Andrassy Ernő már ásatott a saját költségén, azonban tudományos irányításra van szükség. Gondoskodtak fedezetről, a leletek a nagyváradi múzeum tulajdonába jutnak. Dr. Andrassy maga is előszeretettel foglalkozik archeológiával, de érdeklődve szemléli régi harcosok eltorított lábszárcsontjainak összeállítását. A méhkarika alkalmazását nem tartja kizártnak. Elmagyarázza, hogy 1400-ban már oly tökéletes koponya lékelő számszámot használtak, melynél a mai csak azzal tökéletesebb, hogy nem kézzel, hanem villanyal forgatják.

Közben oda gyűl a két református tanító, a falusiak közül asszonyok, leányok, idősebb gazdák. Az asszonyok különösen a női csontvázak pompás ép fogazatát szemlélik és irigykedve hasonlítják össze a maguk hiányos, odvas fogáival. Tréfás megjegyzések esnek a dolgozó emberekre, hátha az ősapja csontját vakargatja, tisztogatja a tollseprővel.

— Nem lehetetlen, sőt valószínű, hogy a bihari nép első letelepedettségének temetője volt, — mondja Roska tanár.

Sajnálatoslag jegyzi meg a professzor, hogy a rézkorszak temetőjében nagy kárt tettek, mikor téglanyagot ástak e helyen. A kőkornak eszterépeinek darabjait, abszidán nyílhegyeket szorgalmasan szedi össze az ásó nyomán és magyarázatára az egyszerű földrétegek között szemünk előtt áll az ősember egy földkunyhójának teljes kontúrja, melyet csak az ő gyákorított szeme vett észre.

A néhány száz lépésre folyó Kösmő patak, melynek megduzzasztott vize élelmet nyújtott valamikor évezredek előtt már partján letelepedett népeknek, messze csillag a napfényben s a professzor fejére fordulva, megkezdi eddigi munkásságáról kialakult véleményét:

— A „Kösmő már bevágta magát annyira, hogy a Krisztus előtti harmadik évezred folyamán balpartján is meglepedhetett az ősember. Még sok a kőszerszáma, fegyvere, de már ismari az első használati fémek, a vörösréz, melyhez még nehezen jut s amely csak hosszú idő jártával szorítja háttérbe a követ. Benne vagyunk a rézkorszakban, egy átmeneti időben, amely a bronzkorszakba vezet. Azok a családok, melyek Bihar község keleti szélén a Kösmő balpartján elhelyezkedtek, a szó teljes értelmében meglepednek, állandó lakásra rendezkednek be és halászat mellett foglalkoznak földműveléssel, állattenyésztéssel s őrzik a vadat.

Emek az első meglepetülésnek emlékeit őrzi az alsó réteg, melyet miután a telepek elvonnak, a szél behordott homokkal, benötte a fű.

Ezen a telepen keresztül temetkeztek Bihar község tizenharmadik századból lakói s ennek rendjén alaposan tönkretették ugy magát a telepet, mint annak emlékeit. A sírok rajokban sűrűn fekszenek egy ötven négyzetméternyi területen. 25 sírt tártunk fel. Felmentek, de van gyerek is. Hányat fekszenek a halottak s oldalt kinyújtott karokkal, egy esetben ágyékon voltak a kezek. Mind keletnyugati irányban tették a sírba s mint ma a fej nyugaton van és keletre néz, a felkelő nap felé, miben a naptisztelet maradványát kell látnunk. Mellettek ezüst hajkarikák és gyűrűk. Két sírban ezüst érem is volt, amely kitakarításra s meghatározásra vár. Soros temetkezést mutatnak a sírok, de vannak csoportban is, ezek családi temetkezési helyek. A halottakat pusztán földben, koporsó nélkül helyezték el. A csontokat összeszedve, kegyelettel földeljük el ismét.

Öreg magyrok bámulják a csontvázakat.

— Ezért nem érdemes megszületni se. Élri se érdemes, — mondja egy idősebb férfi nagy rezignációval, hogy ilyen legyen az ember.

— Hát még gazdagságot gyűjteni, — vágja fölé csipősen egy legény, legjobb lesz, ha még ma nagy vacsorát ad a félhalunak a vagyonából. Az öreg dohogva megy tovább.

Roska professzor vasárnap Érmihályfalvára utazik az ottani telepeken kémárokat ásatni, hogy

érdemes-e nagyobb kutatásra. A bihari ásatások még hetekig fognak tartani.

P. Gy.

25 ! 25
drb levélpapír • drb boríték
a legjobb minőségű vászon-,
préselt v. tengerentuli papirból
34—38 leiig
SONNENFELD
R.-T. papíráruházában,
Oradea-Mare — Nagyvárad
Regina Maria (Bémer)-tér 3. sz.

Fátyol harisnyák
98—135 leiig
legnagyobb választékban a
„CHIC” áruházban
Bw-dul Regele Ferdinand 7. sz.

Üzlet feloszlata miatt

Férfiingek, férfialsonadrágok,
férfihálók, férfizoknik,
gallérok, nyakkendők
stb. valamint női
opál és ba-
tisztagar-
niturák, in-
gek, nadrágok,
háloingek, ingnadrá-
gok, combinégek, haris-
nyák, zsebkendők, vásznak,
zefírek, csipkék és himzések stb.

**Minden elfogadható
árban
kiárusíthatnak**
Schlésinger Dezső
áruházában
HERCULES
fehérneműgyár lerakatánál
Sas passage

A nagyvárad-i kereskedők megkezdik az önvédelmi harcot

A nagy rettegéssel várt májusi házbernyed is elmúlt. Az új lakbérleti törvény értelmében Nagyváradon sok felmondás is történt, annál is inkább, mert hiszen az új törvény paragrafusai tág teret engednek a szabad magyarázkodásnak és most a legnagyobb bonyodalmak dúlnak az egész lakbérleti törvény körül.

Különösen nagy az elkeseredés a kereskedők és a kiskereskedők között, akiknek egzisztenciájába vág az új törvény ama szakasza, amely szerint az 1914. évi bér tizennégyszeresét kell fizetni a külvárosi kiskereskedőnek is épp úgy, mint a főutcai nagykereskedőnek. Felesleges talán meg is jegyezni, hogy egy főutcai, vagy belvárosi kereskedőnek lényegesen nagyobbak a bevételei, mint a kiskereskedőnek és a nagykereskedők is érthetően túlmagasan találják a tizennégyszeres bért.

A kiskereskedőket pedig léteikében rendíti meg ez az intézkedés, amelyet semmilyen körülmények között teljesíteni nem tudnak.

Mi következik ebből? Az, hogy, ha nem változtatja meg a kormány a kiskereskedőkre kedvezően a törvényt, ha nem tesz különbséget a törvény kereskedő és kiskereskedő, iparos és kisiparos között, a

kiszegisztenciái ezrei fognak el-sorvadni a túlterhelés alatt, amely pedig nem lehet célja a kormánynak.

A kereskedők körében a legnyomottabb hangulat uralkodik. Azt hangoztatják, hogy ők a román állam „mostoha gyermekei”, akikre a közterhek borzalmas súlyai után rászabadították a háziuri önkényt is. A kereskedők nyíltan megmondják, hogy nem bírják az erejüket jóval felülmúló megterhelést és nem is nyugodnak bele, hanem

a kiskereskedők fokozottabb érdekvédelemre hívják fel újból a kormányt és hiszik, hogy kérelmüket meg is fogják hallgatni

A nagyvárad-i Kereskedelmi Csarnok kebelében működő Kiskereskedők Egyesülete elhatározta, hogy tagjai jogvédelmére minden lehetőséget elkövet. A lefolytatandó

akcióról Weisz Miklós, a Kiskereskedők Egyesületének elnöke, a következőket mondta a „Nagyvárad” munkatársának:

— Az új lakbérleti törvény alapján rendítette meg a kiskereskedelmet nemcsak Nagyváradon, hanem az egész országban. Védekeznünk kell és védekezni is fogunk a Kereskedelmi Csarnokkal karöltve. Furcsa, hogy egy mértékkel méri a kiskereskedőket és a nagykereskedőket.

— Harcolni fogunk azért, hogy a kiskereskedőnek, *akiknek lakásuk összefügg az üzlethelyiséggel, azoknak ne lehessen felmondani.* A Csarnok deputációja, akik tisztelegtek a miniszter úrnál, kaptak is ily irányú biztatást.

— A közeli napokban összehívom tagjainkat és meg fogjuk állapítani, kiknek mondtak fel tagjaink közül, hogy

megkezdhezzük minden felszólalóval egy-egy harcot vesztélybe jutott kérészeink megvédésére.

— A Nagyvárad útján majd közölni fogjuk mindig a nyilvánossággal is, hogy mennyire haladt mozgalmunk.

Stern Béla, a Csarnok házmagya a következőket mondta munkatársunknak:

— Az erdélyi, bánáti és körösvölgyi kereskedők országos nagygyűlésén, amelyet annak idején Nagyváradon tartottak, indult ki az önvédelmi harc szükségességének elfogadása. Egy Berkovics nevű kiskereskedő vetette fel az eszmét, amelyet a nagygyűlés el is fogadott. Ilven értelembe ment le a Csarnok küldöttsége a miniszter úrhoz, aki

meg is ígérte azon kiskereskedőknek védelmet, akiknek lakásuk üzlethelyiségükkel összefügg.

— Mi biztosra vesszük a miniszter ur jóakaratu intézkedéseit. A mi elveinket fogadták el a többi kereskedelmi egyesületek is (Sfatul Negustoresce) és indították meg ők is a harcot a lakbérleti törvény és a túlkövetelő háziurak ellen. Amikor a kiskereskedők 20 százalék haszonra dolgoznak, akkor a súlyos közterhek mellett még az igazságtalanul magas házbéreket nem fogadják el.

A nagyvárad-i figyelemmel fogja kísérni a kiskereskedők és kisiparosok mozgalmát és arról esetről-esetre beszámolunk.

tuk és álljuk; e hűség nem a nyelvben él, nem a szó, nem a hang kell neki, de mi megtanuljuk az állam nyelvét, tanítjuk buzgón-beesülettel, minden iskolánk minden osztályában; megadunk mindent-mindent, amit a románság a maga nemzeti egységeért — tul is a nemzeti egységnek demokratikus eszméjén — a nyelvi kisebbségektől megkívánhat; de a románság is hagyja meg nekünk, amit a törvényesség el sem is vehet tőlünk, a mi történeti egyéniségünket. Ha gyöngesség ez a mi ragaszkodásunk a kulturánk nyelvéhez, hát gyöngesség; de nekünk is, mint minden másoknak szentségünk az anyanyelvünk és a békeszerződés is szentnek, sérthetetlennek akarja látni azt a gyöngességet. A máról beszélünk; ami a történetben letűnt; a jövőről nem szólhatunk; az az utódaink dolga. Asszimiláns zsidók vagyunk: a mi lelünk meg meghódította a magyar eszme, mi magyarok lettünk; utódaink lelkét meg odaviheti majd a történeti fejlődés a román eszme szerelmébe.”

„Alázattal kérjük, fogja a nagyméltóságú kormány ügyünket igazságosságra; arra az elvre, amely Nagy-Románia korán elhunyt egykori külügyminiszterének, Take Ionescunak ajkáról beszélt hozzánk: hogy — így szólt az ő kijelentése — a román államszervezet liberalitásban a legtermészetesebb valami, hogy a Romániába átkerült egykori magyar zsidóságnak csoportjai maguk döntenek arról, magyarságukban tartanak-e ki tovább is, mint nemzeti zsidók, a héberre térnek-e át; vagy anyanyelvükben is románok lesznek-e.”

Fűszer- és csemege árúk,
olcsó, szolid és figyelmes kiszolgálása

VADASZ ES LONDON

fűszer- és csemege kereskedésében,
Bulevard Regele Ferdinand 10. — Telefon 8. szám.

SUCHARD
KAKAO
FELÜLMULHATATLAN

Harisnyát vásárolhat
de jót és olcsón csakis
FISCHER áruházában

Sas passage, a virág üzlettel szemben

SALON CHIC

SAS-PASSAGE

Női kalapok

Mindenféle kalapke-
lékek nagyáruháza.

NAGYBAN ES KICSINYBEN!

Izlésesen
és olcsón ültözködhettek, ha
SZÖVETET
és belésarut
SZÉKELY
kizárólag
posztóáruházában vásárolunk
Str. Avram Iancu (Kossuth)-utca
5

Az anyanyelv a zsidó iskolában

Néhány hónappal ezelőtt bukaresti lapok sokat írtak a nagyvárad-i zsidó hitközség memorandumáról, amit dr. Kecskeméti Lipót főrabbi fogalmazásában a a kultuszminiszterhez benyújtottak a zsidó iskolák oktatási nyelve ügyében. A nagyvárad-i izr. hitközség évi beszámolója, amely nemrégiben nyomtatásban megjelent, közli e memorandum legfontosabb részét. Mi is reprodukáljuk ezt. Ez a részlet is élesen megcáfolja azt a vádat, mintha a zsidó hitközség memorandumában állameellenes tendenciák lennének. Az évi jelentésben közölt részlet így szól:

„Kijelentjük és kijelentésünket szin- igazság viszi, hogy mi nem az állam nyel- ve ellen tiltakozunk, hanem ragaszkodunk az anyanyelvünkhöz; és dehogyan azt mon- dja a szavunk, hogy nekünk nem kell a ró- mán nyelv, hanem azt bizonyítgatja, hogy senki tőlünk törvényesen el nem veheti a magyart. Milyen gondolat is az, hogy mi elutasítjuk magunktól az állam nyelvét; nem ismeri, rosszul ismeri a zsidót, aki csak fel is tesz róla ilyen lehetetlenséget. Ime a valóság, nem festett színes ígért, hanem a minden napok ténye, az életbe belé nem hazudható: szerte iskoláinkban meg iskolán kívül folyik világunkban a román tanítása; benne gyermekeink, if- jaink, akár a férfiaiink is. Tanuljuk, meg is

tanuljuk az állam nyelvét, még pedig nem is úgy, csak külső nyomásra, az élet kényszerítő parancsolatából; megtanuljuk az állam iránt való hódolatból is. Visz bennünket a zsidó élet egyik történeti formájának, az asszimilánsságnak belső törvénye és visz bennünket a lelkünk tu- datos zsidó akarata; visz bennünket-odaig, hogy, ama törvény és akarat szellemében, az legyünk: két nyelvet is beszélő zsidók; a zsidóság egyéni kulturájának munkásaiul vagy befogadóiul, a magyar kulturáé is, a román kulturáé is; és a több kulturák zsi- dósága ideálra is jár, magának a zsidó népleleknek az ideáljára.”

„Hadd élhessünk, mint román állam- polgárok is háborítlanul a magunk anya- nyelvén; hadd tarthassuk meg iskoláinkat, hogy az egyetemes emberiben és a román közösségben ápolhassuk a mi különváló zsidó kulturánkat is. — a mi zsidó kultu- ráinkat, azon a mi anyanyelvünkön; és ha nincs iskolafajtánk, amelyet gyermekeink keresnek, hadd kereshessék az anyanyel- vükön való tanulást ott, ahol megtalálják, akár az államé, akár felekezeté az a ma- gyar iskola.”

„Ott érezzük mi magunkat a román polgári munka nagy közösségében, annak legigazabb dologtevőitül és lelkünk fel- emelkedőben a román nemzeti egység tisz- tultabb erkölcsi fogalma felé; tudjuk, mi- vel tartozunk az állam föntségének, vállal-

Marcus Istvánt újbol rendőrprefektusi statusba visszahelyezték

Emlékeztet, hogy Marcus István volt nagyváradi rendőrprefektus helyébe váratlanul Catana Aurélt nevezték ki a nagyváradi rendőrség élére. Marcus István az intézkedés ellen a Curtea de Cassatie-hez folyamodott.

Ugyanezért a kormány is teljes készséget mutatott arra, hogy Marcus István elmozdítását, amelyre semmi okot nem adott, jóvátegye. Előbb kerületi színészeti főfelügyelővé nevezte ki, tehát magas pozícióba ültette, most pedig királyi dekretummal ismét kinevezte rendőrprefektussá. A dekretumot tegnap hozta magával Marcus István Bukarestből. Marcus István erről munkatársunk előtt nyilvánkozott:

— Május 5-én kelt 1424. sz. királyi dekretum elhelyezésem napjától, tehát 1922. november 15-től ugyanazon minőségben rendőrprefektusnak nevez ki.

— A királyi dekretum teljes rehabilitációt jelent.

Megkérdeztük Marcus Istvánt, hogy a királyi dekretum egyáltalán nagyváradi állásába való visszahelyezését jelenti-e?

— A dekretum erről nem intézkedik. Nekem ebben a pillanatban nem is ez a fontos, hanem az, hogy elismerték az én igazamat. Én ma is állami főtisztviselő vagyok; művészeti vezérfelügyelő és a dekretum csak azt jelenti, hogy a rendőrprefektusok státusába visszahelyeztek. A továbbiakban mindenben a kormány utasításaihoz kell magam tartanom. Felülről várom az intézkedést, amely majd dönt és végleg tisztázza a helyzetet.

Közös akcióm Rottal

Egyszer alkalmam volt, hogy beletekintsek az artista gondolkodásába. Budapesten dolgoztam egy lapnál s ott vagdalkoztam jobbra-balra, irányokkal és pártokkal, amint hívtuk, „tisztítottuk a közéletet.” Így kerültem össze Rott Sándorral.

A kis Rottnak nagy renoméja volt akkor is s a budapesti artistaegylet elnökévé választotta. Furcsa volt, hogy a nagy komikus ült be a komoly elnöki székre s komolyan vette a helyét. Így történt:

A budapesti rendőrség rávetette magát a varietékben elszaporodott nőkre, akik hozzátapadtak a művészi személyiséghez, de csak anizmrozni s inni tudtak — előadás után. Ezeknek orvosi egészségügyi kezelés alá vételét határozta el a rendőrség s én alkalmassáknak tartottam az időt, hogy a sajtóban a varieték, kabarék, orfeumok, tingl-tanglok kitisztítását sürgessem. A rendőrség a budapesti sajtóban szokatlan hangra reagált — a mulatókból kezdte kitisztítani a szemetet.

A Folies Capriceban találkoztam Rottal s megkérdeztem, mi a véleménye a lap akciójáról. Nagy meglepetésemre Rott azt mondta, hogy neki nagyon tetszik a lap akciója s a felhozott esetek igazolják, hogy az éjjeli életből ki kell sperni az odanemvaló nőket, akiknek az artistaegylet nem adhat védelmet, mert nem artisták s csak köpönyeg náluk a varietészereződés. Hajlandónak nyilatkozott az artisták közti propagandára s az egyesületekből való kizárását helyezett kilátásba azoknál, akik nem hivatalos artisták. Szövetséget s együttműködést ígért a nagy komikus s ezt kézfogással erősítette meg.

Nem vártam ezt tőle, nem is várhattam. Jólindulatú semlegesség volt a legtöbb, amire számítottam s ha haragudott volna, azt is meg tudtam volna érteni. De hogy egy hajóban evezünk, ez csoda volt. Meg is indult teljes gőzzel az akció. Rott becsületesen betartotta egyezségünket, nyilatkozott a lapban, vitakozott az egyesületekből való kizárását helyezett kilátásba azoknál, akik nem hivatalos artisták. Szövetséget s együttműködést ígért a nagy komikus s ezt kézfogással erősítette meg.

Az akció részletei már kiejüket mutatták, elég annyi, hogy nagy erőt képviseltünk: én, az újság-

író és Rott, az artista egylet elnöke. Egész addig, míg az érdekeltektől nem kaptunk egy mulatóhelytulajdonosok, akik az üzletüket feltöltötték, összehozták s Rottot kibuktatták egy puccos ülésen az elnöki székéből. Rott soha nem dezavualta magát, sem engem, tűrte a vereséget, bár fájt neki. Láttam csapzottan, a vereség után, mérgezen, de tovább akart küzdeni a varieté tisztaságáért. Csallapítottam, kértem, hagyjuk abba a nemes célu, becsületes küzdelmet, álljunk félre, mert gyengék vagyunk a va-

Ma kezdődnek a francia választások

A német választások végleges eredménye

Most tette köze a német kormány a lejáratott képviselőválasztások végleges eredményét. Ebből megállapítható, hogy a szélső pártok nagyarányu, mint a hogy az első órákban már sejteni lehet. Különösen nagyjelentőségű az erősen antantellenes, sovinszta nemzeti pártnak példátlan mandátumszaporodása, amennyiben a jelenléteken parlamenti töredék most 96 képviselőt küldött be a Reichstagba, tehát majdnem annyit, mint a szociáldemokraták. Minthogy az egyéb reakciós pártok, mint a néppárt, a bajor parasztszövetség, a hannoveri fajvédők, a nemzeti szocialisták és a bajor néppárt szintén mintegy nyolcvan mandátummal rendelkeznek, valóban szemben az eddigi koalíciónak úgy szólni nincs is többsége, mert hiszen a szociáldemokraták, a centrum, a demokraták összesen csupán 193 mandátumot kaptak. Ilyen kis többséggel nem lehet kormányozni, mert minden kormány sorsát az döntené el, hogy hová szavaz a 62 tagu kommunistapárt. A szélsőséges pártok diadalát annak tudják be, hogy az új törvény szerint minden 20 évet betöltött férfinak és nőnek is volt szavazati joga és a tapasztalatlan szavazótömegek vagy a kommunistákra, vagy a jobboldali reakciós pártokra szavaztak.

A legújabb hivatalos megállapítás szerint a német választásoknál összesen 29 millió 311 ezer 442 érvényes szavazatot adtak le, ebből az egyesített szociáldemokratákra 5.764.628, a centrumra 3.901.687, a német néppártra 2.646.747, a demokratákra 1.661.425, a kommunistákra 3.728.089, a bajor néppártra 941.982, a bajor parasztszövetségre 685.272, a hannoveriekre 318.505, a fajvédőkre 1.922.626, a földművelő listára 568.750, a német nemzeti szocialistákra 338.348. A mandátumok megoszlása a következő: egyesült szociáldemokratákra 100, a német nemzeti pártra 96, a centrum pártira 65, a német néppártra 44, a demok-

ratákra 28, a kommunistákra 62, a bajor néppártra 16, a bajor parasztszövetségre 10, a hannoveri fajvédőkre 32, földművelő listára 9, német nemzeti szocialistákra 4.

A német választások eredménye tehát sorsdöntő jelentőségű, mert a Marx-kormány azzal indult a küzdelembe, hogy elfogadja a szakértőbizottság által kiszabott jóvátételt. Erről pedig az új parlamentben immár szó sem lehet.

Változnék a német választások jelentősége, ha a francia választásokon az engedékenyebb pártok kerülnek uralomra. Franciaországban ugyanis ma, vasárnap kezdődik a képviselőválasztás, amelyre minden párt hallatlan erővel vetette rá magát. Arnyalatbeli kisebb eltéréseket nem tekintve, nyolc párt harcol a mandátumokért. Ezek a következők: konzervatív párt, köztársasági baloldal, köztársasági radikális, polgári radikális, szocialista radikális, szocialista köztársasági. A radikálisok, radikális szocialisták és kommunisták közös listával szavaznak. Előre látható, hogy az u. n. Poincaré-féle nemzeti blokk kerü ki diadalmasan a választásokból, főleg azért, mert a frank javulása után a kispolgárság csak Poincaré-ban bizik. Ez esetben Németországban új választásokat kell tartani, mert Poincaré újabb retorziókat fog alkalmazni Németország ellen, ha a parlament a szakértői jóvátételt nem szavazza meg.

* Értesítés. Az oradea-marei orth. és neolog zsidó hitközségek elnökségei értesítik oradea-marei hittestvéreiket, hogy az állampolgárság megállapítására vonatkozólag esetleg szükséges utbaigazítással és tanácsal díjtalanul rendelkezésre állanak az orth. hitközség irodájában (Zárda-utca 2. sz.) minden hétköznap d. u. 5-7 óráig.

„DORIAN“ FILMSZINHÁZ

Ma, vasárnap utoljára

A gáncsnélküli lovag

A főszerepben:

Douglas Fairbanks
DORIAN FILM!

A második felvonásban egy filmen még soha sem látott borzalmas cirkon játszódik le, amely a nézők szeme előtt házakat és tornyokat dönt romba.

Hétfőn lesz a premierje

Zóla világhírű regényének

Madeleine Ferat-nak

A főszerepben:

Franceska Albertini

Tavaszi és nyári divat-
ujdonságaim megérkeztek

SCHWARTZ LAJOS

utiszabó, Str. Postei (U. utca) 5. sz.

A szállítványozás rendkívüli közgazdasági jelentősége

Irta: Leblang Gyula

a Kirschner és Társa r.-t. ügyvezető igazgatója.

Kétségtelen, hogy elismerésre méltó Románia gazdasági tényezőinek az a törekvése, hogy az állam gazdasági politikáját a nyugati nagy államokkal való szoros gazdasági, kereskedelmi és ipari nexus megteremtése és Romániának a nagy európai államokhoz hasonló gazdasági kiépítése irányában igyekezzen befolyásolni. Azonban annak a célnak elérése, hogy iparunk és kereskedelmünk a világpiacra versenyképes legyen, még súlyos problémákat kell megoldanunk.

Ezen problémák megoldásakor feltétlenül meg kell ismernünk egy tényező jelentőségét, amely egyedül van hivatva arra, hogy gazdasági életünk útjait bel- és külföldön egyenesse, elősegítse úgy a szükséges cikkeknél előnyös forrásokból való beszerzését, valamint saját termékeinknek a távoli piacon való elhelyezését. Ez a fontos tényező a **spediteur**!

Amíg a nyugati államok kereskedelme és ipara a **spediteur** — a gazdasági életnek ezen nemzetközi úttörője — útján rendkívüli előnyökhöz és haszonhoz jut, addig gyárosaink és kereskedőink ennek a szakmának óriási jelentőségét a gazdasági életben még ma sem tudják eléggé méltányolni. Sőt, az a vélemény van elterjedve, hogy a **spediteur** csak olyan közvetítő, aki jutaléka által árdragítja és feleslegesen terheli az áruforgalmat. Ez a nézet azonban teljesen téves. A **spediteur** már csak azért sem közvetítő, mert saját nevében — noha idegen számlára — köt szállítási szerződést. Az ő tevékenysége tehát messze túlhaladja a közvetítő hatáskörét, amely csak az érdekeltek felek összehozásában merül ki. De teljesen alaptalan az a feltevés is, hogy a **spediteur** az ő jutalékával az áruforgalmat megdrágítja. A **spediteur** ugyanis olyan teljesítményt nyújt, amivel ügyfeleknek pénzt, fáradságot és munkát takarít meg, amikor megmenti őt a szállítványozás leggyakrabban komplikált lebonyolításának gondjaitól. Az a munkamegosztás pedig, amely a **spediteur** közbejárásával áll elő, majdnem minden esetben a forgalom gyorsaságát és a költségek csökkenését eredményezi.

Csak ha el tudjuk képzelni azt a hatalmas munkakört, amelyet ma egy nemzetközi szállítási vállalat tevékenysége betölt, csak akkor tudjuk megérteni, hogy milyen fontos funkcióit teljesít és a kereskedelem és forgalom fejlődésével milyen szoros kapcsolatban van ez a szakma. A **spediteur** valamely ügytel megkötése előtt ajánlatot tesz a szállítványnak legelőnyösebb fuvardíjtervek mellett való lebonyolítására, figyelembe véve azt, hogy gyors, vagy olcsóbb lebonyolítás szükséges, amely díjterv a megbízónak egyuttal kalkulációs alapul is szolgál, amennyiben többnyire szabott díjtételt állapít meg, miáltal a megbízó már előre ismeri a szállítványozás összes költségeit és így lehetővé teszi, hogy az árakat ennek megfelelően szabályozza. A **spediteur** aztán átveszi az árut a felelőtől, a forgalmi és fuvardíjviszonyok figyelembevételével megválasztja az alkalmas útvonalat és szállítási eszközt, továbbá elvégzi a reexpediciót az átmeneti helyeken. Attól eltekintve, hogy laikusoknak, akik például nem ismerik a forgalmi szabályokat és a vámolásra vonatkozó rendelkezéseket stb. a **spediteur** közreműködése nagy haszonnal jár, a megbízó még számos olyan szállítási és gazdasági előnyhöz jut, amelyet kizárólag csak a **spediteur** nyújthat neki.

A **spediteur**nek rendelkeznie kell az összes szükséges vasuti díjszabások felett, kitűnő, iskolázott szakszemélyzetet kell tartania, akik az összes kívánalmaknak megfelelhetnek. Ezenkívül a nemzetközi szállító saját gyűjtőforgalommal is rendelkezik, vagyis megszerzi a vasut és hajózási vállalatok részéről engedélyezett kedvezményeket és törekednie kell arra, hogy ügyfeleinek olyan előnyöket nyújtson, amilyeneket a közlekedési vállalatok egyes feleknek nem engedélyeznek. A szállítvány lebonyolításánál a **spediteur** intézi el a reexpediciót, hogy az áru származását és rendeltetését, amennyiben ez az ügyfelek érdekében áll, titokban tartsa. A **spediteur** a szállítványért felelős mindaddig, míg az áru birtokában van. Az árua előlegét ad, kifizeti a fuvar- és a vámot. Amennyiben nem egyedül bonyolítja le a szállítást, hanem még közvetítő személyeket is vesz igénybe, úgy ezekért szavatol. A **spediteur** a vasuti, hajózási és biztosítási társaságokkal szerződést köt a szállítványozás idejére, fuvarleveleket és szállítványt kísérő egyéb okmányok kiállításáról gondoskodik, gondoskodik továbbá a szállítványnak helyes és előnyös bevalóságáról, valamint arról is, hogy az igény jogosultság esetleges kártérítésére az érdekeltek javára megóvassék. Felülvizsgálja a fuvarokmányokat és visszareklamálja az esetleg túlfizetett, vagy rosszul elszámolt fuvartöbbletet. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy a **spediteur** mint, úgy a feladó, valamint a címzett bizalmát élvező szerv igen gyakori esetben lehetővé teszi az összeköttetést a két fél között. Röviden, a megbízó mindazon fáradság és kockázat alól, ami az áru feladásától megérkezéséig előállhat, mentesítve van.

Nem kevésbé mentesíti a felet minden fáradság, gond és kockázat alól azért, hogy ő gondoskodik a szakszertől, előnyös vámolásról, valamint minden, a szállítvány lebonyolításával járó kezelésről. Ezenkívül a szállítványt saját fuvarozási üzemével házhoz szállítja és szükség esetén az előálló költségeket is előlegezi.

Téves volna azt gondolni, hogy a **spediteur** tevékenysége ezzel kimerül, azonban már a közöltek is eléggé bizonyítják a **spediteur** óriási tevékenységi körét és igazolják azt, hogy a **spediteur** sokoldalú kötelezettségei és legnagyobb mérvű felelőssége a gazdasági élet mily fontos és nélkülözhetetlen tényezőjévé emeli.

A világháború befejezése és az annak kapcsán előálló nagyarányú politikai átalakítások után a **spediteur** az új helyzet teremtette új viszonyokkal került szembe. Új utirányokat és új utvonalekat kellett megismernie, új közlekedési lehetőségeket kellett keresnie, úgyszólván teljesen új államok közlekedési viszonyait kellett tanulmányoznia, hogy minden eshetőséggel szemben felkészülve továbbra is olyan nélkülözhetetlen és fontos faktora legyen a világ-gazdasági életnek, mint azelőtt. És így a **spediteur** mai szerepében is az új idők intenzíven lüktető gazdasági életének és fellendülő új gazdasági irányoknak nélkülözhetetlenül hasznára válik s hivatva van arra, hogy hatalmas munkájával a kereskedelmet és forgalmat fejlődésében támogassa.

Ha majd ez országunkban is általánosan tudatossá válik, ha majd a mértékadó gazdasági tényező felismeri azt, hogy mennyire saját érdekük ellen cselekszenek, amikor a **spediteur** segítségét mellőzik és ezzel ezt a fontos és nélkülözhetetlen szakmát munkátlanságra kényszerítik, csak akkor oldhatja meg Nagyrománia azt a feladatot, amely neki a világkereskedelem és forgalom fejlődésében jutott, csak akkor

töltheti be azt a jelentős és döntő szerepet, amely különösen az Oroszországgal való forgalom kiépítésében reá hárul. Ez azonban a **spediteur** segítsége nélkül lehetetlen.

ELJONASZGOK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezsd-utca) 8. Kiadóhivatal: Sonnenfeld Adolfi Részvénytársaság

Telefon 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 600 lei, félre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei; vidéken egész évre 720 lei, félre 360 lei, negyedévre 180 lei, egy óra 60 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal és a Hegedűs Hírlapiroda, (Telefon 13-01.)

Ma d. u. 5 órakor

Arad-Nagyvárad

válogatott

* Cseh fürdőhelyekre 33% mérséklést jegyeket ad ki a menetjegyroda.

* Lovassy Andor tanácsbíró, Dr Fráter Imre halálával a bihari református egyházmegyében megüresedett egy világi tanácsbírói tisztség. Az egyházmegye nagy szótöbbséggel Lovassy Andor ny. alispánt, a kiváló íróvá választotta meg világi tanácsbírónak.

* A román sajtószindikátus sorsjátéka. Lapunk mai számához az erdélyi és bánáti román sajtószindikátus levelezőlapját mellékeljük, amelynek felhasználásával ezt a sorsjegyet megvásárolják. A sorsjáték rendkívül kedvező és előnyös nyerési esélyt biztosít a mellett, hogy nem szociális célt is szolgál.

* Pünkösdi kirándulás. A Nagyvárad Sport Egylet turista szakosztálya június hó 8-án, pünkösöd első napján egynapos kirándulást rendez a Jád-völgyébe. Az egylet szívesen lát minden jelentkezőt. Jelentkezni lehet május 25-ig a szakosztály elnökénél, T á t r a y Gusztávnál fő-utcai üzlethelyiségében. Részvételi díj fejenként 30 lei. Csak 10 éven felüli gyermekek hozhatnak. A kirándulók találkozója június hó 8-án reggel 5 órakor a pályaudvaron. Az 5 óra 35 perckor induló személyvonathoz a kirándulók részére kapcsolt harmadosztályú kocsi viszi a kirándulókat Brátkáig, honnan a remeci fatelep igazgatójának, Hanan igazgatónak szíves felajánlásából a telep iparvasútja vár rájuk a viszi a gyönyörű Jád-völgyön fel Remecig. Megtekintik a bauxitbányát, a cseppkőbarlangot, a fürdőtelepet s a pisztáng-hálaszatót. A harmadosztályú vasuti jegyet a kirándulók fizetik Brátkáig, valamint magok gondoskodnak egynapi ételről. Remecen hűtő italok várják a kirándulókat s a nagyszerű források. Hazaérkezés este 11 órakor.

* Az Erdélyi Róm. Kath. Népszövetség nagyvárad tagozata vasárnap, május 11-én, délelőtt 11 órakor a Kath. Kör nagytermében közgyűlést tart. Dr Stokker József s. k. elnök.

UJHELYI női kalap üzletét hatósági engedéllyel kiárúsítja

minden alkalommal 10 óráig, kicsinyben és nagyban is. — Strada Rimanóczy-utca 2. szám

* Szabad a tofjaskivétel. Bukarestből Jeleníti a Rador: Az Argus értesítése szerint a tofjaskivétel az ország év tartamára szabadá teszi, minden korlátozás nélkül, a jelenlegi illeték felemelésével.

* A Magyar Párt brassói nagygyűlése. A Magyar Párt elnöksége közli a következőket: A párt brassói rendes nagygyűléseinek tárgysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Szervezeti és ügyviteli szabályzat módosítása. 3. Jelölő-bizottság kiküldése. 4. Ugyvezető alelnök évi jelentése. 5. Hatalmazat a Pártiskola programjának megállapításáról. 6. Hatalmazat a Pártnak a közgazdasági reform kérdésében való állásfoglalása tárgyában. 7. Tisztségjelölés. 8. Indítványok. A nagygyűlés kezdete június 1. napjának délelőtti fél 12 órája. A Magyar Párt értesíti mindazokat, akik részt óhajtanak venni, hogy szándékukat Brassóban dr. Józ Győző (Brassó, Kutasca 11.) elszállásolási bizottságnál elnöknél jelentésként be, azaz, hogy hivatalos minőségben, vagy érdeklődésből jelennek-e meg a gyűlésen, hogy mely napon és mely vonattal érkeznek az elszállásolás tekintetében, minő igényei vannak? A szállóidat elhelyezés csak igen korlátozott mértékben lesz igénybevehető. A jelentkezéseket kéri legkésőbb május hó 20-ig elküldeni.

* Nagyváradiai fizetés találkozója. A nagyvárad felső kereskedelmi iskola 1914-ben érettségizett növendékei az évi június 15-én tartják meg tíz éves találkozójukat. A szervezőbizottság kéri a volt osztálytársakat, hogy megjelenésükről értesítsék Csizrom László ügyvezetőt, Magyar Általános Hitelbank fiók, Nagyvárad.

* A Hubaykoncert. A nagy Mester olaszországi turnéját előre nem látható események miatt meg kellett hosszabbítani, úgy, hogy a holnap estére hirdetett koncertet a hó 22-re kellett kitolni. A Mester — aki Románia összes nagyobb városába káros érdeklődéssel várnak — halálán gondolt publikumára és kéri elnézésüket a közeli vizontlatásig. A jegyek továbbra is érvényben maradnak, ellenben az előjegyzett jegyek tekintetével a nagy érdeklődésre, csakis 15-ig, csütörtökig tarthatók fenn. Jegyek a Musicában 30—120 leig adóval együtt.

* Orvos hír. Dr. Ciupa Lázár egyet. orvostudor, kórházi orvos megkezdte speciális bőrgyógyászati és venerológiai rendeléseit Strada Vlahuta 11. sz. (Szt. János-utca) alatt. Rendel 11—1 és 5—7-ig.

Dr. Kovács Bertalan gyermekorvos külföldi utjáról hazatérve, rendeléseit újból megkezdte Str. Printul Carol 9, (Szilágyi Dezső-utca) szám alatt.

* A Munkás Otthon felépítése ügyében a szakszervezetek összválasztmánya hétfő este fél 8 órakor ülést tart Szacsavay-utcai helyiségében. — Kedd este 6 órakor a vas- és fém munkások taggyűlést, szerdán este 7 órakor a szabómunkások taggyűlést tartanak. Az érdekeltek pontos megjelenését kéri a szakszervezeti tanács.

* A „Láposy Zeneiskola” koncertje, mint már említettük, 18-án d. u. lesz a Kath. Körben. A minden tekintetben sikeresnek ígérkező hangversenyre — mely egyszersmind az iskola 5 éves fennállásának ünnepe is — nagy ambícióval készülnek a növendékek, élükön Láposy Erzsébet tanárnővel, a kitűnő zenepedagógussal, mindent elkövetnek, hogy a közönségnek tanulságos és élvezetes szórakozást nyújthassanak. A lelkes gárda vezetőjének névsora a következő:

Bakázy Margit, Bein Viola, Béler Ilona, Bondor Ilona, Borsli Ilona és Margit, Dézsy Gizella, Dézsy Ilona, Erdélyi Mária, Fekete István, Fodor Sándor, Friedrich Adél, Gulyás Károly, H. Tóth Margit, Horvát Ilona, Igaz Olga, Kerekes Terézia, Király Gizella, Kohn Adél, Kohn Margit, Koller Gyula, Kovács Tibor, Kulcsán Sándor, Löwenstein Magda, Löwinger Ida, Marossy Alice, Mayer László, Molnár Anna, Nagy Böske és Sanyi, Papp Antal, Petra László, Putnik Flórent és Zoltán, Reich Ágnes, Reiss

Márta, Sarkady Anna, Sáfár Irén és Margit, Somogyi Ilona, Szabó Lajos, Székely Róza, Szepesi Gizella, Szilas Mária, Tarossy István, Tenkey Sándor, Tokai Sándor és András, Tóth Ill, Vasas Béla és Cornelia, Vertán Erzsébet, Waldmann Klára, Wagnerszky Gizella, Zemplényi Anna, László és Zsófia.

* Háziestély a Kath. Legényegyletben. A Kath. Legényegylet ma este 9 órai kezdettel tartja meg május havi háziestélyét.

* Rimánóczy-utcan Kertész Reklámszövetben dívat női köpeny, kosztüm és ruhaszövetek, selyem marocen, vásznak és mosóárak olcsóbbak, mint bárhol.

* Éneklő film a tanuló ifjúság számára. Az a nagyserdű éneklő film, amelyet Nagyváradon pár estén láthat és hallhat a közönség, hétfőn délután 4 órakor kizárólag a tanuló ifjúság számára rendezett előadáson jut a jövő generáció elé. Az éneklő film elsőrangú művészi teljesítmény, amely az ifjúságnak nagy élményt jelent. Az iskolák növendékei ez előadáson 10 leles áron vehetnek részt tanintézetük tanárai után. A tanintézetek igazgatói ma, vasárnap délig jelenthetik be a jelentkezett tanulók számát a Hegedűs Hirlapirodában.

* A bírói szervezeti javaslatot nyomatták. Marzseu igazságügyminiszter a bírói szervezetről készített és a bírói ankétén keresztül javaslatot nyomatták. Az összes táblaelnököket meghívta Bukarestbe, ahol Dolj államtitkár a javaslatot kiosztotta a táblaelnökök között s felkérte őket, hogy javaslatukat tegyék meg, különösen a táblák és törvényszékek újraszervezése tekintetében. A 11 táblaelnök között megjelent Stancescu Stefan, a nagyvárad tábla elnöke is.

* Hova küldi a betegsegélyző betegelt. A nagyvárad kerületi betegsegélyző pénztár igazgatóságát értesítette a kolozsvári vezérigazgatóság, hogy a pénztár tüdőbetegei részére szanatóriumokkal kötött szerződéseket, a többi beteg gyógyítására és tudására fűrdőhelyeket jelöl ki, amelyek a betegek ellátására s gyógykezelésére nézve szerződésre léptek a pénztárral. E nyáron tehát megfelelő fűrdők állanak rendelkezésre a pénztár azon betegeinek, akiket a multheti felülvizsgálaton a fűrdőkbe utaltak. Ezek júniusban kezdik meg pihenésüket. A következő fűrdők állanak rendelkezésre: Félix- és Szent László fűrdők, Mehádia, Techirgiva, Avrig, Buzia, Máriavölgy (Szatmár megye), Nagyenyed, Torja. A fűrdőbe való utazásokat Vasca Teodor igazgató és dr. Suroiu János főorvos intézik.

* Kelmai Ilona és Vajda László is fel fognak lépni Szilágyi Berta május 17-én megtartandó estélyén, amikor is a két kitűnő operatőres operariákat fog énekelni. Kelmai és Vajda legutóbbi váradai vendég szereplésén is forró ünneplésben részesítette őket a publikum, akik olyan nagyon megszerették a két kitűnő énekest, Szilágyi Berta klasszikus táncszámai, saját maga kreálta táncfantáziák szintén kivételes érdeklődésre tarthatnak számot. Az értékes művészestélyre már árusítja a jegyeket a Hegedűs Hirlapiroda.

Vigadó mozgósínház

Ma, vasárnap utoljára
szezonzáró előadás

A prostituált leánya

Két rész együtt
Dorián film

Akik a film legutóbbi játszása óta
elérték a 16-ik évüket,
azok is meg
nézhetik ezt az
erkölcös rajzot.

* A sportrovai lapunk 19-ik oldalán olvasható.

* Fegyelműt kéri maga ellen a margittai fűszolgabíró. Az „Ellenzékben” „Margittai kis király” címen nemrégiben cikk jelent meg, amely súlyos adatokat tartalmazott Filip János margittai fűszolgabíró ellen. A cikkel szemben az ottani intelligencia zömének aláírásával, megleghangú helyreigazító nyilatkozat jelent meg a Nagyváradban, azonban a fűszolgabíró ezzel nem elégedett meg, hanem felettes hatóságától fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen. Dr. Popovici Miklós prefektus a kérésnek eleget tett és megbízta Tempelen Dezső alispánt a fegyelműt megelőző vizsgálat lefolytatásával. Az alispán ma utazott el Margittára a vizsgálat megtartására.

* Bányászok sztrájkja Magyarországon. Budapestről jelentik: A bányászok sztrájkjához a brembergi, soproni kisbányák munkásai is csatlakoztak. Néhány jelentéktelen bányától eltekintve, így az ország összes bányászai sztrájkolnak. A bányamunkások kitartanak a részükre január elsejétől esedékes drágasági pótléknak százötven százalékban való emelésé mellett. A vállalatok száznegyven százalékos emelést ajánlanak.

* Halálozás. Orb. Mindszenty Istvánné, szül. Gáll Borbála volt vasúti tisztviselő özvegye 68 éves korában elhunyt. Temetése ma, vasárnap délután 4 órakor megy végbe téglavetőutcai gyászházról.

* Hirdetmény. Felkérjük összes ügyfeleinket, akik bármilyen vonatkozásban is összeköttetésben állanak társaságunkkal a canadai kiutazást illetőleg, hogy haladéktalanul személyesen jelentkezzenek irodánkban saját érdekében, egy fontos formula kitöltése végett, hogy rövidesen elindulhassanak. Rendes gyorshajójárataink kizárólag kényelmes kabinokkal közlekednek Rotterdamból Curabába, Canadába, Mexikóba, Egyesült Államokba, Holland Amerika Line, Oradea-Mara, Plata Unirei (Szent László-tér) 16. szám.

* Férfit szabóiparosok gyűlése. Felkérjük az ipartestület férfitagjait a szakosztályának összes tagjait, hogy i. hó 12-én, azaz hétfőn este 8 órakor a szakosztály rendkívüli közgyűlésén az ipartestület helyiségében teljes számban megjelenni szíveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* Ma, vasárnap, csak egy napig lesz még nyitva a világhírű festőművészek kiállítás a Kath. Kör földszinti termében. Az itt kiállított mesterek képeit visszaszállítás előtt, tetemes árleszállítással olcsón lehet megszerezni. A kiállítás egész nap nyitva lesz.

* Hogyan védekezzünk a hőség ellen. A hirtelen beállott nagy hőség ellen legalkalmasabb védekezés lüszter, vászon és freskóruhában járni. Legutányosabban Deutsch Posztóáruházban Str. Avram Iancu szerezhetők be.

* Egy új szalmakalap 10 lejért. Pillanatok alatt, mintha új volna, olyan hőfok lesz a legpiszkosabb és legavultabb szalmakalapja, ha azt a fölülmulhatatlan fehérítő hatású „Strobin”-nal tisztítja. Meg fog lepődni, hogy a „Strobin”-nal való tisztítás és fehérítés milyen egyszerű. Minden drogériában kapható. Vezérképviselet Uj-Románia részére: „Chemosana” Brassó, Uj-utca 27. szám.

* „Gyere be rózsám”, Meghalok utánad, Pompadour, Apukám és az összes új, valamint régebbi operettek kaphatók a Hegedűs Hirlapiroda zeneműosztályában.

* Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudására hozni, hogy Tusnádfürdő, az Elza villa (penzli) vezetőjét átvettém. Kényelmes szobákról, elsőrendű ellátásról és figyelmes kiszolgálásról gondoskodom. Bővebbet: Kalmár Emil Tusnádfürdő, Elza-villa.

* A Népkyonya cöljára adakoztak özv. S. A. né gyermekei édesanyjuk halála alkalmából 500 leit, ifj. Klein Sámuel szülei halála évfordulója alkalmából 200 leit. Mindezekért hálás köszönetet mond a Népkyonya elnöksége.

Mesó delain métere 38 Lei, 80 széles Leitner Máriónál.

* Vészségény, ideges, gyöngye tüdejü, vagy gyomru gyermekeiket küldjek teljes bizalommal a szűk Tuszád-füldő (Csik-megye) ősfenyvesnek gyönyörű helyén fekvő Gyermek- és Leány-Otthonába, ahol állandó nevelői és orvosi felügyelet és kitünő ellátás mellett teljes megerősödést nyerhetnek. Bővebb felvilágosítást nyújt Csordacsics Ferencné, naponta d. u. 6-tól negyed 8-ig a Kath. Körben.

* Bármilyen kottát keres, megkapja a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Vasárnap d. u.: Vörös malom, ujdonság 6-szor, rendes helyekkel, kezdete fél 4 órakor.

Vasárnap este: Vörös malom, ujdonság 7-szer, bérleten kívül, rendes helyekkel.

Hétfő d. u.: Limonádé ezredes, mérsékelt helyekkel, kezdete fél 6 órakor.

Hétfő este: Román előadás, kezdete 9 órakor.

Kedd este: Román előadás, kezdete 9 órakor.

Szerda: Vörös Malom, ujdonság 8-szor, bérleten kívül.

Csütörtök: Boszorkányvár, operettreprez A) bérlet 112. szám.

Péntek: Boszorkányvár, operettreprez B) bérlet 113. szám.

Szombat d. u.: Aranymadár, mérsékelt helyekkel.

Szombat este: Rózsályné, ujdonság 5-szor, bérleten kívül.

Vasárnap d. e.: Remény, munkáelőadás, kezdete pont 10 órakor.

Vasárnap d. u. Hamburgi menyasszony, mérsékelt helyekkel.

Vasárnap este: Boszorkányvár, bérleten kívül.

Hétfő d. u.: Kék postakocsi, mérsékelt helyekkel, kezdete fél 6 órakor.

Hétfő este: Román előadás.

A hét összes előadásaira már vasárnap reggeltől kezdve árusítja a pénztár a jegyeket.

Jósika Mici a Renaissance-színházban

Néhány héttel ezelőtt Nagyváradon járt Bárdos Arthur a budapesti Renaissance-színház direktora s mint akkor megírtuk, szemlét tartott, kiket lehetne az erdélyi színészek, színésznők közül föl-szerződtetni Budapestre? Bárdos Arthur akkor óvatosan elzárkózott minden pozitívabb nyilatkozat elől, csak annyit árult el, hogy Nagyváradról és Kolozsvárról négy-öt művésszel és művésznővel vannak terve-vei. A színház körül azonban mindenki tudta, hogy Bárdost leginkább Jósika Mici tehetsége bilincselte le.

Nem is nagy meglepetés ezután, hogy most a kitünő művész levelet kapott Bárdostól, melyben a Renaissance-színház igazgatója fölkéri Jósika Micit, hogy tizen-novolcadikán lépjen föl Budapestre a Trón-örökösben. Jósika Mici természetesen örömmel tesz eleget a meghívásnak s teljes ambícióval készül pesti vendégszereplésére. Érdekes, hogy Bárdos Arthur a maga részéről már csaknem teljesen angasztalta magát a művész szerződtetésének kérdésén, amennyiben fölkérte Jósikát, hogy más direktorokkal ne is tárgyaljon szerző-désről. Kétségtelen, hogy Jósika Mici nagyszerű kvalitásai a legteljesebb sikert fogják aratni Budapestben s ebben az esetben a művész már jövő szezonban el-szerződné Nagyváradról, természetesen

úgy, ha a Renaissance-színház igazgatósága anyagi igényeit is kielégítené.

— A Vörös Malom előadás. Ma, vasárnap délután és este is már rendes helyekkel mellett kerül színpadra Vörös Malom, Molnár Ferenc e nagy-sikerű vígjátéka, melyre már elővételben nagyban elvitték a jegyeket. A Vörös Malom a héten még szerdán este lesz a színház műsorán bérleten kívül, rendes helyekkel mellett.

— Limonádé ezredes. Hétfő délután fél 6 órai kezdettel a legmulatságosabb szövegű és legkedve-sebb zenéjű táncoperettek egyike, a Limonádé ezredes kerül színpadra, a főszerepekben Kovács Kató, Zilahy, Biczó, Pogány, Hetényi és Frattával. Ugy a hétfő este, mint kedd este 9 órai kezdettel román előadás lesz a színházban.

— A Vörös Malom. Szerdán este bérleten ki-vül előadásban kerül színpadra a Vörös Malom, ez lesz e nagysikerű színjátékának a 8-ik előadása.

— Boszorkányvár. Csütörtökön, pénteken és vasárnap este kerül színpadra Műlőcker gyönyörű ze-néjü, klasszikus szépségű, mulatságos szövegű nagy operettje, a Boszorkányvár, melyben ismét az opera- és operettgyűjtés kiváló játszik a főszere-peket. Igen hálás feladat jutott e minden idők leg-szebb operettjében a nők közül Bakcsay, Biczó, Gavora, Pogány Jankának, a férfiak közül pedig Tibanyi, Felek, Misoga, Márkus, Galambos, Vigh, Pattanyus és Sornnak. A darabban egy híres bachans táncot fog bemutatni Horváth Marietta, mellette 10 táncosnő, ezenkívül egy gyönyörű tőrli tánc is tartkítja ez operettet, melyet négy pár, mint szóló és az egész kar, mint kíséret fogja táncolni. Mindezen gyönyörű zenéjü táncokat Horváth Ma-rietta tanítja be. A Boszorkányvár operettet teljes új beállításban és rendezésben Hetényi Elemértől látjuk, a zene precíz betanítását pedig Váradi kar-nagy végzi.

— Délutáni előadások. Tekintettel arra, hogy hétfőtől hétfőig három román előadás lesz a szín-házban s ez alkalommal csak délután játszhatók a magyar társulat, így ezen napokra délutáni elő-adásul a legnagyobb sikerű operetteket tűzte ki az igazgatóság műsorára. Így hétfőn délután a Limonádé ezredes, szombat délután az Aranymadár operette, vasárnap délután a nagysikerű Hamburgi meny-asszony és a jövő hét hétfő délután pedig az igen érdekes szövegű és kedves zenéjü Kék postakocsi operette kerül színpadra a bemutató előadás szereplő-vel. Ezekre a délutáni előadásokra már vasárnap reggeltől kezdve meg lehet váltani a jegyeket mér-sékelt áron. A hétfő délutáni előadások fél 6 óra-kor kezdődnek, a szombat és vasárnap délutáni elő-adások rendes időben, fél 4 órakor kezdődnek.

MOZI

— A Dorian-filmszínházban ma, vásár-nap utoljára látható „A gáncsnélküli lovag” című 6 felvonásos szenzációs vígjáték, amely-nek főszerepét Douglas Fairbanks, a kiváló artista színész alakítja. A filmen egy rettentő ciklon játszódik le, amely házakat és tornyokat dönt romba. A 3 órás előadás mérsékelt hely-áru. Hétfőn lesz a bemutató a Zola megfilmesí-tett regényének, „Madeleine Ferat”-nak, amely-nek főszerepét Francesca Bertini csodás mű-vészettel alakítja.

— Az Apolló mozgósínházban ma va-sárnap utoljára látható Gustave Juli regénye után készült filmremek: „Megcsalva”, társadalmi dráma. Főszerepben Anna Fougez és Gustave Serena. Ezt megelőzi Zigotto, mint sofőr, kacagató vígjáték. Előadás kezdete ma, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor. A 3 órai előadás mérsékelt helyáru. Hétfőn először: „Hajszja az örökségért”, kalandor-dráma.

Könyvelésben és levelezésben
teljesen jártas

kisasszonyt felvesz:
Vadász és London.

TŐZSDE

Zürich, május 10. Nyitás: Newyork 563 háromn., London 2460 fél, Páris 3372, Prága 1648 háromn., Milánó 2510, Bukarest 285, Budapest 0.0060, Bécs 0.0079/20, Ber-lin 10 0a 130.

Bukarest, május 10. Zárlat. Devi-zák: Páris 1175, Newyork 196 egy., Lon-don 860, Róma 880, Zürich 3510, Bécs 2760, Prága 577, Berlin 22.

Valuták: Font 850—858, frank 1230—1240, svájci 35—35 fél, lira 850—858, dinár 240—245, dollár 194 fél—196, osztrák 28—28 fél, magyar 21—23, szokol 570—580, leva 133—135. A többi kurzusok változat-lanok.

Zürich, május 10. Zárlat: Berlin 10 0a 130, Amsterdam 210 fél, Newyork 563 fél, London 2461, Páris 3375, Milánó 2510, Prága 1650, Budapest 0.0060, Belgrád 705, Bukarest 285, Bécs 0.0079/15.

Budapest, május 10. A szombati magánforgalom: Magy. H. 630—640, Ke-reskedelmi b. 1300—1350, Osztr. H. 220—225, Hazai b. 240—245, Földhitelb. 350—365 Leszámitoló 90, Magy.-Német 40—42, Egy. Fővárosi 170—180, Pesti Hazai b. 210—245, Földhitel 350—365, Borsod-Misk. 130—135, Eiső Bpesti 135—140, Transz-Danub. 55, Viktória 250, Köszén 3500—3600, Salgó 650—670, Urikányi 1050—1100, Kohó 520—540 Fegyver 1100—1150, Ganz-Danub. 3400—3500, Ganz-Vill. 1500—1600, Rima 116—120 Schlick 72—78, Láng 160, Athenzum 165, Rigler 70, Franklin 90, Pallas 190—200, Cs. kor 2725—2825, Georgia 480—490, Mezőh. cukor 230, Szalámi 40—45, Oseán 35, Egy. Izzi 630—640, Baróti 7, Részv. sör 220, Jutá 190, Spódium 180—190, Mútrágya 210—220, Star film 25, Gummi 365—375, Nasic 2160—2200, Ofa 560, Viktória bútor 7, Hazai fa 170, Guttman 430, Nova 160—170, Állam-vasut 600, Meffer 310—320, Tröszt 25—98, Levante 240—250.

Köszönetnyilvánítás.

Mélységes fájdalomban mindazok-nak, akik részvétükkel bennünket felke-restek, a kávések, és vendéglősök ipar-társulatának, a pincérek szakszerveze-tének, az Aczélhang dalkörnek, a Va-dász társaságnak, a Szombati Asztaltár-saság összes tagjainak és mindazoknak, a kik megboldogult fiunk koporsójára koszort küldtek és a temetésen részt vettek, leghálásabb köszönetünket nyil-vánítjuk.

Leitner Ferenc és neje.

Klasszikus szerzők művei
O-Schott kiadásban 10 lei

a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában

Végre

kapható a jó minőségű

Dréher-
Haggenmacher sör

Kérjük mindenütt

Tízezer magántisztviselő lett kenyértelen Budapesten

Létszámredukáló miatt elbocsájtották a hivatalnokok tíz percentjét

A konjunkturális üzlet ügyszólván teljesen megszűnt Magyarországon is, nemcsak a tőzsdén, hanem egyéb foglalkozási ágakban is. Nemcsak a magyar állam kétszáz tiszviselő létszámának redukálása, hanem lassankint a magánvállalatok is megteszik ezt a lépést, miután a növekvő terhek és a lecsökkenő kereseti lehetőségek mellett nem tudják jelenlegi tisztviselőlétszámukat fenntartani.

A nagy pénzintézetek már két hónappal ezelőtt megkezdték ezt az akciót, mikor is főleg próbaidős, ideiglenes tisztviselőket elbocsájtására került a sor. Ez alkalomból közel 200—300 tisztviselő hagyta el végkielégítéssel munkahelyét. De nemcsak a pénzintézetek, hanem a főzseirődák, iparvállalatok, sőt a kereskedői magáncégek is erősen redukálni akarják eddigi alkalmazottaik számát. Igen sok tisztviselő és kereskedelmi alkalmazott van már eddig is felmondásban és mert az üzleti pangás tovább tart, május elsején ismét tömeges elbocsátások, illetve felmondások következtek be.

A gazdasági leépítés és a békés gondalkodásra való áttérés öröndetes jelenség volna akkor, ha már előre gondoskodtak volna a kényszerű felmondások és el-

bocsátásoknak áldozatul esett hivatalnokok és alkalmazottak időközben való elhelyezéséről.

A létszámredukció alkalmával elbocsájtott tisztviselők egy része pert indított a munkaügyi bíróságnál munkaadója ellen. Közel háromszáz ilyen ügyet kell lefolytatnia a munkaügyi bíróságnak.

Az iparvállalatok az utóbbi időben egymás után tömegesen bocsátják el tisztviselőiket. Így április elsején a Schlick, a Ganz-Danubius, a Ganz-Villamossági, a Láng gépgyár és a Weiss Manfréd-féle gyárak mondottak fel számos tisztviselőjüknek. Május elsején a gyárvállalatokból újabb nagyobb elbocsátások nem voltak, mégis az elbocsájtott tisztviselők száma eddig négy-ötszáz. A kereskedelmi cégek is sok tisztviselőt bocsátottak el. Még olyan üzletekből is elküldötték a hivatalnokokat, ahol csak egyetlen tisztviselő volt alkalmazva. Ezekben a helyeken most maguk a főnökök végzik el az irodai munkát. Mintegy három-négyezer magántisztviselőt bocsátottak el eddig Budapesten. Ez pedig, tekintve, hogy mintegy ötvenezer magántisztviselő dolgozik Budapesten, tíz percentet tesz ki. A vidéken hasonló a helyzet.

Egy őszinte vallomás a szinpadai sikeréről

Lengyel Menyhért levele — Az Antónia huszonötödéször

A budapesti Vigszínházban tegnap este játszották huszonötödéször Lengyel Menyhért nagysikerű darabját az Antóniát. Ebből az alkalomból a szerző érdekes és őszinte vallomásokot tartalmazó levelet írt Szomorú Emilhez. Az Újság színházi rovatvezetőjéhez. Lengyel Menyhért levele így hangzik:

— Köszönöm a szíves figyelmet, ez jó érzés — megható és szép pillanat, szembetalálkozni a Sikerrel.

— Azt mondd, hogy hozzá lehetek szokva? Nos hát, — nem vagyok hozzá szokva. Az én elég különös szinpadai karrierem — legalább itt Budapesten, távolról sem volt olyan sikeres, mint amilyennek látszott.

— Figyeld csak. Első darabom, a Nagy fejedelem, háromszor ment a Tháliában, a Hálás utókor nem többször, mint tizenötöszer a Nemzetiben. Persze, a sikert nemcsak az előadások száma teszi, hanem a mű értékelése, erkölcsi elismerése — és abban nem volt hiány. De: — a siker érzése valami szubjektív dolog. Vannak boldog elbizakodottak, akik a bukást is sikernek érzik — és vannak sötét kételkedők, akik a nagy sikerben sem hisznek. Én az utóbbiak sorába tartoztam. Mikor első, igazi nagy közönség-sikerem jött: a Taifun, lelkiileg nem voltam felkészülve rá, nem tudott felderíteni, akkori sötét életlátásomon semmit sem változtatott.

— Később pedig, mikor minden külső katasztrófa ellenére, belülről egyre világosabb és harmonikusabb lettem — az igazi, nagy íthető siker váratozt magára. Megint csak a külsőségekről szólván: tudod-e, hogy én a százas előadás-számot még nem értem el magyar szinpadon — még a Taifunnal sem — tizenöt év alatt! Az én igazi nagy sikereim külföldön voltak — azt pedig gaz ember tudomásul veszi — de nem érzi.

— Most, az Antóniánál, éreznem kell a siker forrását. Éreznem kell az egész estén keresztül, a színészi sikereken keresztül, elsősorban Fedák Sári sugárzó lény körül, aki királynője ennek a sikernek. Milyen teljességet adja annak, amit elgondoltam — micsoda ritka pillanat, mikor egy színésznő ilyen magasra lép, tehetsége

teljes dús virágzásával! Ha azt az ünnepést látom, amivel minden este körülömbolják őt — és a nagyszerű előadás minden szereplőjét — el kell hinnem végre, hogy ez igazi nagy-nagy siker s — alázatosan köszönöm a sorsnak.

— S ha tudni akarod, kedves Emil, hogy ebben a sikerben mi számomra a legbecesebb? Vannak a szinpadai kulisszákon kis kémlelő lyukak, amelyeken át az előadás alatt szembe lehet nézni a közönséggel. Sokszor állok egy-egy ilyen kis nyílás előtt, — s mikor a sugárzó arcokat látom, a szemeket, melyek a gyermek önfeledt tekintetével kísérik azt, ami a szinpadon történik, — ezt a drága magamegyedkezést az embereknek, — az egészséges nevetést, ami most már talán csak a színházban hangzik fel — mert kint az élet olyan sivár és szomorú — midőn érzem, hogy három órán keresztül egy kedves játékkal érdekelni tudom az embereket és mosolyt tudok nekik adni — akkor túl minden irodalmi és kritikai megítélésen, ebben a sikerben valami nagyon meghatót, nagyon felemelőt érzek s valami olyat is, hogy a színház feladata tökéletes teljesítésében ilyenkor közel jár igazi hivatásához.

Lengyel Menyhért.

Max Geiger hegedűművész a „Palace kávéházban”

* Fület-csipkék, festett gobelinek előnyös áron kaphatók. Gárdos és Reinherz kézimunka szalonjában Lakatos-utca 8.

* Legjobb arczépitő Földes Margitkrém

* Megérkeztek a legfinomabb angol szövetek Szikszay urisabóhoz Parcul Eminescu (Betegsegélyző mellett.) Legújabb francia szabás!

Szép nyári női divat mosó árak, grenadinok legolcsóbbak a „CONSUM” áruházban, Reg. Ferd. (Rákóczi)-ut

* Kesztenbaum Juliska fűzőszalonjában, Rákóczi-ut a legfinomabb kézzel himzett női fehérnemű kapható.

Naponta friss élesztő nagyban kapható Blum lisztkereskedőnél

Női divat mellények

Női-terti és gyermek fürdő ruhák
Trikók és sokerlik
nagy választékban kaphatók az
Old-Englandba

Izlett önnek

a husvéti kiállításon a Kemény-féle konzerv kóstoló? — A pompás

Májpástétom Haschéé

Gulyás és frankfurti virsli

kapható 1/4, 1/2, 1/3, és 1 kilógrammos dobozokban minden jobb fűszer- és csemegekereskedésben. — Képviselő viziontelárusítók részére

Klein Ödön

Gradea-Mare, Str. Petru Maior (Úr-u.) 7. Telefon 7—10.

Parfümök az összes létező illatokban, dekaneként kimérve kaphatók

Farkas István Apolló drogériájában

Oláry I. cég

Bulevard Regele Ferdinand No. 7.

Női és férfi nyári szövetek megérkeztek, ezért a raktáron levő **összes régi árut minden elfogadható áron kiárusítom**

10.000 pár selyem flor sokni
130 lei helyett csak lei 85 —
jumper pamut 1. dkg. lei 4 —

Nem csalódik!

az, ki különféle öltöny szükségletét

Kenéz Ferenc

urisabónál, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-u.) 29. szerzi be.

Angolszövetek dus választékban.

Ocassió árak!

Molnárnál

Bulv. Regele Ferdinand Rákóczi ut 9

I-a minőségű fátol-harisnya 69. — Lei

I-a Mouslin fátol-harisnya 75. — Lei

I-a férfi-soknik 20 Leitől 110. — Leig

Selyem nyakkendők — — 95. — Lei

Oroszlán védjegyű Zefir-ingek 275. — Lei

I-a minőségű hálóg — — 250. — Lei

Rövid alsó nadrágok 95-től 185. — Leig

Nagy választék Rumburgi vászon zsebkendőkben, valamint I-a minőségű férfi és női czérna és bőrkeztükben.

Rövidárak nagy választékban!

Vizsgálom a csillagokat

A nap, a csillagok, a bolygók magánéletébe sohasem mertünk volna beleavatkozni. Innen lentől tiszteltük az apró éjlámpácskákat, nem mondunk, andalogtunk már-holdfényénél, de azért sohasem mertük volna kutatni a csillagok útját, a bolygók különös pályáit, ha nem olvastuk volna valamelyik angol újságban, hogy a Mercur nevű bolygó május 7-én vonul el a nap előtt. Megtutudtuk még az angol lapból, hogy a bolygók közül a legközelebb sétálgat a naphoz a Mercur és minden évszázadban egyszer vonul csak el a nap előtt. Így állapította meg Sassenid olasz csillagász 1631-ben és a csillagvizsgáló állomások állandóan figyelik, hogy a Mercur hol és merre jár. Nagyváradon, talán egyedül Tihanyi Zoltán operanékes, — aki igen képzett csillagász is — figyelte a Mercur érkezését és ugyancsak ő hívta fel figyelmünket a ritka természeti időmenyre.

Kormozott íveken keresztül hét óra ötven percig volt látható a Mercur szoros ölekezésében a nappal, akit különben is állandóan moleztál: mindig a nyomában jár. Ha a nap felkel, a Mercur is jön, ha a nap lenyugszik, a Mercur is lebukik a horizont alá. Kettőjük titka a többi.

Kormozott íveggel a kezünkben vártuk a Mercurt, hogy átlápje a határt. Őszintén szólva aggódunk az utlevél és vizumok miatt, de gondoltuk, hét órai ittartózkodása elé csak nem fogunk akadályt gördíteni. Azután meg úgy is megy a nap után. És jött a Mercur, a szegény hontalan bolygó-csillag. Láttuk is. Nagyon-nagyon szép volt. Igaz, hogy az egész arcunk bekormozódott az üvegtől, de nem baj, mert nagyon érdekes dolgokat tudtunk meg a csillagok, bolygók szerelmi életéről. Mert olyan is van ám már.

A három bolygó — Vénus, Jupiter és a Saturnus — különös teremtesek. A Vénus a szépneműt képviseli fent a csillagos égen, udvarolnak neki, de ő csak a Napba szerelmes. Pontos értesüléseink vannak, hogy éjszaka 11 órától hajnali négy óráig randevuznak a föld másik oldalán, nagy bánatára a többi bolygóknak.

A Saturnus, az egy férfi sieber zsánere. A Virgó nevű tiszta hófehér csillagfénykébe szerelmes. Reggel négy órakor elhaladnak egymás mellett, de Virgó még eddig nem hallgatta meg sohasem. Legalább is így tudjuk mi, lent a földön.

Jupiter, a bolygók királya, szemérmes garde. Mindent tudomásul vesz, de senkinek nem szól egy szót sem. Azt mondják, sokat néz le a földre és innen sajtóította el ezt a jó tulajdonságot. Saját kitalált csillagvilágban járatos tudósítónk ezután esetről-esetre figyelni fogja a csillagok életét, mert úgy hisszük, már ott fent is megláztuk az erkölcsök. A Virgóért, mondhatnám, aggódunk...

(b. gy.)

Fürdőköpeny és ruhák Darvasnál

* Öltöző asztala hiányos, ha nincs rajta Brázay kölnivíz. Kapható mindenütt

* Manometer! mérleg, súly és minden-nemű mérő műszer hiteles javítását, telefon-felszerelést! eszterga és minden fémipari munkát legszolidabb árban készít és javít. Rajz Andor elektro és precízió mechanikai műintézete Szalárdi-utca 9. sz. (Rosenzweig-palota.)

Látta-e már a Körösparti áruházba érkezett óriási árulómegel?

* Kélin, abrosz, drapéria, diványpárna, stórok, ággyerítők, filécsipkék és motívok rendkívüli olcsó áron kiárusítom. Weinbergerné, Zárda-utca 1. sz. Str. Mo-nastiri. (Népkonyhával szemben.)

Tricok, sokerlik Darvasnál.

* Egészen új rendszerű jégsekreányek érkeztek Spitz Sámuel vaskereskedésébe Kugler-ház.

* „Kegelet” temetkezés a Sas alatt.

A Körösparti áruházba érkezett árulómeg elárusítása 1. hó 5-én kezdődött

Francia riport Petrográdról

Oroszországban meghalt a francia szó. Inkább tűnet, mint esemény. Tömegek sorsa már nem fordul meg rajta, de tömegek merültek el, míg ez a negatív eredmény odairódt a forradalmi ország homlokára.

Egy párisi lap tudósítója, valami Charles Gide nevű közli Szentpétervárról az észrevételt, hogy sem szalonokban, sem éttermekben, sem vasuton, sem „akváriumok”-ban nem hallani többé a francia nyelv csengését; könyvkereskedésekben nincs többé sárgafedelű Lemerre és Ollendorff-kiadás s ami francia szempontból a legkeserűbb: mindegyik azt sem lehet rászidalmazni, hogy Oroszország a nyugati kultúra elől elzárkózik. Sőt! Schannvi könyvet, köztük nagy tömegben a francia szellem termékeit nem lehetett látni a kirakatokban, mint manapság. Csakhogy ezek a friss produktumok egytől-egyig: — fordítások. Ami azt jelenti, hogy az oroszoknak kell a francia olvasmány is, de oroszul kell.

Tiraspolnál, Szimbirszknl, Kronstadt-nál, az orosz határ mentén, ahol az európai sínek belevégtelenednek az orosz vonalakba, ki lehetne akasztani a táblát:

„On ne parle pas français”

A francia tudósító egy lépéssel tovább megy a pusztá ténymegállapításnál. Föltételezi a kérdést, mi az oka Oroszország el-franciátlanodásának? S itt, az okkeresésnél hirtelen komorabb színt ölt fel a riport.

Oroszországban azért nem beszélnek franciául, mert a forradalom örvényei kilencvenkilenc százalékban elnyelték azt az osztályt, amelyik Oroszországban franciául beszélt, elnyelték az egész polgári társadalmat. Mennyire át meg átszötte a francia nyelv és szellem a megsemmisített orosz burzsoáziát, arról annak a magyar generációnak, akik Ausztriával való relációkban félig oktrojjal, félig immel-ámmal magunkra köteleztük a német nyelvben, de nem a német kultúrában való jártasságot, igen nehéz helyes fogalmat alkotnunk. Csak ha végigtekintünk egy elmúlt másfélszázad mélységében az orosz élet legigazabb tükrén, az orosz regényviroson, csak akkor ütközik elénk a gyökereiből kitépett petervári, moszkvai s vidéki francia kultúra teljes terebélyességében. Péter és Katalin óta Oroszországban sokszor még a forradalmat is francia nyelven készítették elő, mint a múlt század huszas éveiben dekabrista forradalmat a cár testőrgárdája. Puskin regényfigurái, Lermontov pjatigorszki fürdővendégei beleszállnak, ha legalább minden második könyvoldalon nem franciául szólalnak meg. Hogy Tolsztoj hőseinél is obligát a párisi argot, azon sincs csodáltnivaló. A legoroszabb Desztójewszky hőse Napóleonnal csügg a bűn és bűnhődés közötti szörnvi napok töprengései közepett. Turgenyev Baden-Badenben is franciául cseveg és Bougivalban, Páris közelében hunyja le örök álomra jókaiasan álmódó, jókaiasan kék szeméit.

És az ifjuság! A francia egyetemeket melyik nemzet diáksága özönlötte úgy el, mint az oroszé? S a legutóbbi forradalom emigránsainak zöme is Párisban telepedett le. Remizovval már párisi kiadók váltatták apróra a szláv regénytermő őserő örökét s ugyanakkor Oroszországban kihalt a francia nyelv.

Az ember szinte megdöbben első pillanatban. Hogyan? Öt-hat év elmoshatja másfél évszázad kulturáját? Egy forradalom elég, hogy amit öt-hat generáció testált egymásra, finomított ki, épített föl, azt máról-holnapra egyetlen társadalmi osztály katasztrófája egyszerűen elperelje, eldurvítsa, lerombolja? Első pillanatban szinte lélekharang csendül a Charles Gide riportjából.

De ha tülemlkedünk a pillanatnyi perspektíván, már fordul a piros panoráma. Az első perc meghökkenése mögött

kövér betűkkel írva a két betű, a: de. Eltűnhetett Pétervár kirakataiból a francia könyv, de a francia szellem tovább él a jó orosz könyvekben; mindegy, hogy fordításokban-e, vagy kevésbé érzékelhető hatásokban.

Nem beszélnek szalonokban, vasuton, kereskedésben többé franciául. Csődje-e ez a nyelvi kulturának? Öt év s egyetlen osztály bukása lemerítette a francia nyelvet a forradalom orkánjaiban. De a nép nyelvét, az igazit, százötvenév törekvései, franciás szelleme sem ölthette el.

A párisi nyelv ott élt Pétervár szalonjaiban, kereskedéseiben, éttermeiben, amíg a francia könyvet a jótársadalom ujjai lapozták. Az orosz nyelv anélkül is nyílt, hogy könyvkötő kötetbe fűzte volna. Nem könyv volt, csak egyszerű virág. Gyökerei nem nyomdák olomhalmazába éreződtek, de lemélyedtek a föld melegségébe. Ezt az árnyalatot nem vette észre még Charles Gide kolléga úr, amikor szép riportjában a nyelvi kulturák hamar-mulandóságát hazakeseregte. És ez az, ami nem lélekharang, de örök vigasz a félőknek és támaszkodóknak.

Kolozsvári Bálint.

Reclam nélkül is szövet

és belésáru különlegességeink a legolcsóbbak, szál választék!

HAVAS és GRUNFELD

posztóáruház, Str. Avram Jancu (volt Kossuth-Lajos-utca) 8. szám. (Sas átjáróval szemben)

Esőernyő

legolcsóbb a készítőknél

Rosenberg Testvérek

Nicolae Iorga (Zöldfa-utca)

Behúzásk gyorsan készülnek.

Kárpitos

munkákat a legszebb kiviteiben jutányos árban készít

Kovács kárpitos

Strada Francisc Deac (Deák Ferenc)-utca 1. szám.

„STAR”
Irencia hor-
nyolt cserép

„STAR”
Építészeti és
Téglaár R. T.
Oradea-Mare — Nagyvárad
Kolozsvári országot
Uj vízműtelep mellett

„STAR”
1925-ös cserép
különlegesség

„STAR”
keltető sz.
lag cserép

„STAR”
prima fali
tégla

„STAR”
hódlatu
lapos cserép

Friedmann és Fisch leszállított árjegyzéke

1000 Yard alsó szál	— — — — —	15— Lei
400 „ Kutyá fejű céna	— — — — —	9-50 „
300 „ Clark	— — — — —	12 „
360 méter Angol	— — — — —	5— „
1 matring D.M.C. himző pamut	— — — — —	4-50 „
1 pár Mouszlin flór harisnya	— — — — —	60— „
1 pár Fátyol harisnya minden szín	— — — — —	75— „
Gyermekek harisnyák, zoknik nagy választékban.		

Friedmann és Fisch cégnél

Sas-passage

Sas-passage

A borbély iparosok ünnepélye

A helyi kereteket túlnövő lényével és ünnepélyessé vált meg városunk borbély és fodrász iparossága szakosztályuknak 15 éves fennállását és agilis elnökök és lelkes vezetőjük Raminger Istvánnak 25 éves önnálló iparosi működésének évfordulóját. Hosszas előkészítés után jubiláris diszgyűlést tart az alkalmából május 11-én d. u. 5 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében a szakosztály, melyre városunk minden közgazdasági szerve s városunk irányítói részvétele mellett az erdélyi nagyobb városok kiküldöttjei is részt vesznek. Levélszerű jelentkezések folytán Erdély nagyobb városaiból mindenünne jönnek kiküldöttek, kik megjelenésükkkel dokumentálják szakosztályukkal való együttműködésüket s a jubileumok jelentőségét. Mert akár a szakosztály működésének 15 éve, akár Raminger István iparosi működésének 25 évét tekintjük, mindegyik kiható és gazdasági előnyöket szolgáló működés volt, melyért nemcsak az egyesek, hanem a város és az egész erdélyrészt hála lehet.

Köszönet és üdvözlés illetetheti tehát úgy Raminger István, mint a szakosztályt és annak mindenkor vezetőit, hogy a szakma érdekeit felkarolva, azokat előbbre vinni, a szakmabeli tudást fejleszteni, a szakma művelőinek anyagi boldogulását s megélhetési lehetőségét mindenkor lelkesen, kiterőn fokozni tudták s ezekért saját öns érdekkel ellentétben is harcot vívtak.

Különös elismerés illetethi nevezeteket, mert jóllehet az iparosság még mindig sokszor és sokféle széjjelhez, ők képesek voltak tagjaikban az érdeklődést ébren tartani, s közös akciójukhoz a tagokat megnyerni. Nem mulatás és nem szórakozást jelent a borbély és fodrász iparosok helyi életében ezen jubileumi nap, hanem erőgyűjtést, okulást és munkát, hogy a küzdelmes és fáradságos kezdet, azok eredményeiben ajándékozódjanak és tagjaik anyagi boldogulását még jobban szolgálhassák. Örülni kell az ily jubileumi eseményeken, nem csak a helyi és szakmabeli iparosságnak, hanem az egész ország és másnemű iparosságának is, mert az ily jubileumok és összejövetelek az össziparosságot szorosabb kapcsolatba liúzik és maga után vonja, hogy mindannyian fokozottabb munkakedvet és ipari fejlődést fognak felmutatni.

A jubiláris diszgyűlés május 11-én d. u. 5 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében a következő program szerint fog lefolyni.

1. Elnöki megnyitó, Raminger Istvánnak 25 évi s a szakosztálynak 15 évi működésének méltatása.
  2. Raminger István meghívása és üdvözlése a szakosztály képviselőitől Menning Sándor sz. ö. ügyvezető elnök által.
  3. A megjelent hatóságok, társgyűlések, vidéki képviselők stb. üdvözlésének átadása.
  4. Raminger István válasza.
  5. Elnöki zárszó.
- Este 9 órakor bankett a Palace étteremben.

Az ipartestület kulturdélutánja

Mint már jeleztük, az ipartestület kulturbizottsága 1924. május 25-én d. u. 4 órakor a Kath. Körben nagyszabású kulturdélután rendez, a műsor sokkal lényegesebbnek ígérkezik, mint ahogy azt a bizottság tervezte. Napról-napra szenzációsabb számokkal egészíti ki a műsort a testület kíváló műkedvelő gárdája Losonczy Gábor főrendező vezetésével. Részletes műsort lapunk legközelebbi számában fogunk közölni. Most csak annyit, hogy a próbák a testület helyiségében a legnagyobb előkészület és szorgalom mellett olyannak és hogy szinte került egy kina-

milőben játszó színjáték, melyben Losonczy Gábor játssza a vezető szerepet. Lesz még egy nagyszerű bohózat, melyben a műkedvelő gárda majdnem minden tagja részt vesz s a komoly tárgyú szabad előadás mellett szavalat és városunk legképzettebb zeneművészei vonós négyesben fognak bemutatkozni. Külön belépő-díj nem lesz, csak önkéntes adományokra számít a rendezőség, valamint műsort fog osztani, mely egyúttal belépőgyűl is fog szolgálni.

Borbély iparosok az agg iparosokért

A borbély és fodrász szakosztály a múltban is teljes lelkesedéssel karolta fel az elagott és munkaképtelen segélyre szorult iparosok ügyét és jelentős áldozatot hozott minden alkalommal, hogy az össziparosság legideálisabb alkotását az iparosmenházat az alap gondolatnak megfelelően fenntarthatassák.

Legutóbbi közgyűlésükön a borbély és fodrász iparosok kimondták, hogy minden évben egy napot tartanak „Az elagott iparosok napja” címen, mikor is a belőlyő jövedelem tisztá hasznát ezen jóléti intézmény céljaira juttatja. Az idén ezt a napot a szakosztály közgyűlése május 11-ére tűzte ki, mikor is a szakosztály 15 éves jubileumát üli és így megrokkant és munkaképtelen iparostársaira is figyelemmel van és gondolkodik azok helyzetének enyhítésén.

Ez alkalmából kéri a szakosztály vezetősége a tagokat, hogy az elért tisztá hasznát félreleéve, tartsák kéznél, hogy a 11-ét követő napokon az összegek átvétele végett jelentkezzen szahosztályi vezető tagok azt összegyűjthessék.

Festő iparosok gyűlése

Az egy évvel ezelőtt meginduló élénk szakosztályi életfolyton növekvőben van. Ezért a rendszeres hetenkénti választmányi gyűlések mellett a festő iparosok szakosztály a mindgyakoribb közgyűlések tartását is célszerűnek látja, hogy ezáltal a szakma művelői egymás között érintkezve, közös célokban és a szakma fejlesztésében előbbre juthassanak. A festő iparosok szakosztályának elnöksége és vezetősége mindenkor hivatása magaslatán állván, ujjában elhatározta, hogy e hó 18-án közgyűlést tart. Erre már most felhívjuk az összes szobafestők, mázó, címfestő, fényező és aranyozó iparostársak figyelmét, azzal, hogy azon a szakosztályon kívül álló tagok is minél nagyobb számban jelenjenek meg, mert rendkívül fontos és jövedő vállalkozásaikra kiható lépések megbeszélése és elhatározásáról lesz szó.

Az anyagárak drágulása

Bármely nyersanyag árát nézzük, mindent azt tapasztaljuk, hogy azok napról-napra drágulnak és értékben emelkednek. Eppen ezért az iparosság nehéz helyzet elé van állítva, mert úgy tűnik fel, mintha a kezeiből kijövő termékek árait 6 maga és saját hasznára emelné. Sajnos, ennek káros következményeit az iparosság saját magán érzi, melynek egyedüli védekezési módja pedig az volna, ha a nyersanyagokat tömegesebb és nagyobb mértékben és előre vásárolhatnák meg. Különösen a faanyag ára emelkedik napról-napra. Az áremelkedést mutatja a tűzifa is, mely pedig minden iparnál és mind a háztartásban nélkülözhetetlen. Felhívjuk tehát az iparosság figyelmét, hogy amennyiben teheti és módjában áll, mindenemű nyersanyagot már most szerezzen be, mert a kitermelési költségek növekedése, az adók és közterhek súlyosbítása, a szállítási és tárolási korlátozása mind-mind kihatással van a nyersanyagok emelkedésére s a késztermékekben

drágábbért kell az iparosságnak megszerezni.

Külön felhívjuk az alkalmából az iparosság figyelmét, hogy a növekvő tűzifák elhárítása céljából már most igyekezzék mindenki megfelelő mennyiségű tűzifát beszerezni, melynek kedvezményes árban való szállítására az ipartestület hivatala vállalkozik. Mint más cikkekben, úgy a tűzifaárakban is már eddig is lényeges emelkedés mutatkozik s a további emelkedés bár biztos, még beláthatatlan.

Férfiszabó iparosok gyűlése

A férfiszabó iparosok szakosztály a vezetőségében beállott konfliktus szükségessé teszi, hogy a zavartalan és hasznos működés ne szüneteljen, éppen ezért a nézetkülönbségek elhárítása céljából i. hó 12-én, azaz hétfőn este 8 órakor a szakosztály rendkívüli közgyűlést tart az ipartestület helyiségében, melyre ez uton is a szakosztály összes tagjait meghívja az Elnökség.

Nyilatkozat

F. hó 4-én b. lapjuk „Iparosok Lapja” rovatában „Refleksziók a cipőfelsőrész-készítők tanfolyamához” című cikkre a következőket a válaszom: Miután tudomásomra adatott, hogy az aláíróként szereplő szakosztályi vezetőségének a cikk megírásában, illetve közlése leadásában semminemű része nem volt, azt mint olyat hamisításnak tudom be és a szükséges lépéseket megteszem. Hogy ki rejlik ezen okirathamisítás mögött, tudom, de nem rém tartozik azt kimutatni. Rövidbelül 100 embert szakismeretekre úgy tanítani, hogy egy-két danielleskedő, felülnéi viselkedésben szenvedő, állandó ellenzék is meglegyen elegendő, már azért sem törekedtem, mert esetleg annak ellenében a nagy összesség nem lett volna kielégítve. Hogy lakásom elreklválása és ingóságaim leszállítása miatt — előre nem láthatólag és személyemen kívüli okból — a tanítás körülbelül három hétig szünetelt, illetve ebből kifolyólag meghosszabbított, az én hanyagságomnak minősíteni, hogy a kikötött anyagot és a megállapított órákat le nem adtam volna és a kiállítás megtartása az én személyes halasztásomra maradt volna el, rosszindulatú hazugságnak minősítem. De egyébként magam menteni ezen cikkel szemben felesleges, miután a haligatám, az iskola bizottság és a vezetőség a múlt hó 21-én egy a tanteremben, mint a leledhetetlenül szép banketten felmentett; sőt maga a cikk írója is az utolsó előtti órán (ünnepelni utazásakor) hallgatok előtt megelégedését kifejezve bucsuzott. Az érdekelteket kérem, hogy az ügy eldőléséig, mint hiteles eredmény beszámolót az ipartestület vezetőségének i. évi április 27-iki ugyanehelyen közölt nyilatkozatát tartsák mint illetékes véleményt. Az érdeklét szakosztályi vezetősége részéről is szükséges intézkedések fogantatását bevárva, tisztelettel: K. I. s Mihály.

Darvas harisnyái a legjobbak.

* RITA UJDONSÁGAI FELTÜNŐEK Teclu-u. 24.

* Igynyk kizárólag Dreher-Haggemacher sörrel Mindenütt kapható már!

* BORTNÉKALAP 200 lei a „Ritában.”

* MUNKÁSOK, TISZTVISELŐK, kereskedők és alkalmazottak munkaidő után délután 12-2 óráig, este 6-8 óráig fogasztási rendelést tartok, ahol foghuzást, tömést, arany és műarany fogakat havi és heti részletfizetésre is a legalkalmasabban munkát végzi Horváth Ernő dr. St. Str. Teatrului (Színház-u.) 4. szám.

* Alabástrom fehér aszod, kezud hőre, Ha Káiser Boraxot keversz a fürdőbe.

IRODALOM

Harsányi Kálmán: „Utolsó fölgylás.”

A budapesti Stadium R.-T. kiadásában Harsányi Kálmánnak, a magyar Akadémia ezévi Vojnits-díj nyertesének s a Petőfi Társaság pályakoszorúzott poétájának újabb kötete jelent meg a könyvpiacra. Az illusztris író szükségtelen ismertetünk. Rég beérkezett s elfoglalta megillető helyét az irodalomtörténetben, mely litteratúránk legnagyobbjait sorába könyvelte kiváló értékű munkásságát, még az impérium-változás előtti időkből.

A Petőfi Társaság legutóbbi közgyűlésén a következő megindokolással ítélte oda, már az Akadémián is díjat nyert „Ellak” című verses-tragédiájának a jutalmat:

„... a magyar drámaírást avatott és hivatott kezekkel újból a bankbáni magaslathoz emelte...”

Olasói, kiket szűrt és tiszta verselésével a legigényesebbekre korlátozott és akik számára belső, lelki-esemény lírájának minden egyes fölszendülése: tudják, hogy ez az erősen drámai tónus, kifejező, sokszínű és mégis, sehol sem deklamáló, sehol pathétikussá nem túlzott jelenítő-erő karakterizálja Harsányi Kálmán költészetét, a színpadi műveken túl is. Gondolhatunk a terhes sorai szinte kinálkoznak az előhang dinamikájára és előadására. Lírája, bár komor, de még sem vigasztalan, a sziklasúlyú eszméknek drámai mélységeibe dübörgése fölött valami különös egyéni, tisztult és emelkedett folény szintarka szírványa hidal át, a végtelenség tragikumán elmosolyodva és megnyugtatón. Komorsága így talán inkább méltóság és fölülemelkedés, csöndes meditálást pedig épp az emberi értelemnek és érzelmeknek a monumentalitás felé való robogása parancsol műveiben.

Minden alkotó-művészt jelentős cél sarkal művészi cselekvésre, különben nem volna művész és nem alkothatna. De akarni és merni egyenesen a legnagyobb célt, tekintet nélkül a produktum kelendőségére, a hangos irodalmi divat-áramlatokra: ez a hősi esztétikai apostol-típus, kivézetben van. Az utolsó évtized költészetének túlkapasai, az aktivizmus, a „Tett”, gárda és iránybeli fajrokonainak szó, eszme- és forma-ficamító nagyhangúsága leselkedő gúnyjával némaságba ijesztette nagyrészüket. Az Aranyjános értelemben vett nemes konzervativizmus képviselői vagy elhallgattak, vagy egy-egy kérdés-életű új iskola aijtájához terelte őket a konjunktura, utánérzésekért. Am a kezdeményezők balfogásai minden utánzó háttán ottragasztották az időtlenség tojás-héjjait.

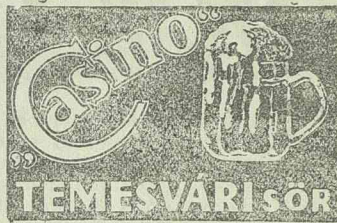
Harsányi Kálmán írói velejtésán, sem nemes formáin a mindénáron uittani akarók erőlködése nem hagyott nyomot. Megmaradt zártan egyéni, verselési modora a korábbi legnagyobbak előkelő folytatása, nyelvrfrissítő progressziója pedig természetes és önkéntjövő.

„Utolsó fölgylás” című kötetéből minden válogatás nélkül szakítottunk ki és közlünk tárcarovatunkban egy költeményt. Nem lehetne az új magyar irodalom értékes gyöngve ha nem a súlyos idők és a vergődő embersors szenvedése lett volna kagyló-bölcsője.

Eredeti angol tavaszi szöve-
teim megérkeztek

SEIDLER uriszabó

Parcul Eminescu (Ezredévi Emléktér) 2
Rimanóczy-szálloda mellett

külön klassziszt képvisel!

Borkereskedők, likörgyárosok, vendéglősök, kávéosok, cukrászok

részére nagyon olcsó árakban érkeztek üveg-
árak nyári idényre

**kivételes árakban
árusítok**

Eladás nagyban és kicsinyben

Komlós Testvérek

üveg, porcellán, lámpa és tábatüveg
gyári raktára.

Oradea-Mare — Nagyvárad

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa)-utca 13.

Modern arany, ezüst és briliáns

ékszerek

és eredeti svájci órák nagy
választékban, olcsó árban

Klein ékszeráruházában Str. Avram
(völl Kossuth Lajos-utca) 4.

Kérem a kirakati árakat
figyelemmel kísérni!

Mindenütt azt hallani

hogy a legmodernebb ruhák
szolid árak mellett

Dávid és Kohn

uri szabóknál szerezhetők be,

Str. Alexandri (Teleky-utca) 4. sz. a.

Nadragulya levelet

és gyökereit, ezerjő-füvet, beléndek, csodafale-
velet és mindennemű gyógynövényt legmaga-
sabb árban vesz és mintázott ajánlatot kér.

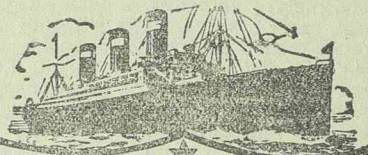
Schönberger Herman

Presov — (Eperjes) — Csehszlovákia.

Legrégibb és legmegbízhatóbb
molykár elleni megóvó vállalat
Zhoray Gyula és Társa

szilcs- és szőrmeháza áthelyezve Str.
Regele Ferdinánd (völl Rákóczi-ut) 8
szám alá Stepper cukrászdával szemben.

Elvállal téliruhákat és szőrméket nyári
gondozásra felelősség mellett. Ugyan-
ott a következő évad divatja szerint
készülő szőrmekabátok most igen elő-
nyösen beszerezhetők. — Párisi és bécsi
modellek után rendeléseket felvesz.

Díjmentes felvilágosítás

Amerikába utazóknak

Az Egyesült Államok bevándorlási quotá-
jának megnyitási ideje lassanként közele-
dik. Kiutazni szándékozők, keressenek
összekötést az Egyesült Államok, Uni-
ted States Lines, amerikai lobogó alatt
utazó gőzhajóival.

Felvilágosításokat és tanácsokat
azonnal és ingyenesen nyújt az

UNITED STATES LINES

Vezérképviselet Románia részére
MERCUR BUCAREST, Calea Moşilor 51, TEMESVAR
Hunyadygasse 8, CZERNOWITZ, Liliengasse No. 15

MEGNYILT
a
LIDÓ

Elsőrangú konyha,
előzékeny kiszolgálás,
finom cukrászat

ZENE

Ebéd és szonna
mérsékelt és szolid
árakban

Utálatos, piszkos kezek

nem fogdossák össze az UHU pótkávégyárban készült három csillagos UHU cikória-
kávét, mert ott a kiwaggonírozásból a doboz töltéséig mindent ragyogó tiszta gépek vé-
geznek olymodernül berendezett pótkávégyár, mint az UHU minden egész Európában.

Kőbányai Polgári Serfőző és Szent Kálmán Tápszerművek R.-T.

Legszebb kül- és belföldi képkeret lécek

óriási választékban megérkeztek,

Blau Dezső

képeretkezési vállalatához!!

Strada Alexandri (volt Teleki)-utca 35 szám alatt.
Viszontelárusítóknak nagy árengedmény!

DIANA SÓSBOZZESSZ
AZ EGYEDÜLI VALÓDI
ÜGYELJUNK A DIANA NEVRE

„Rador” 755

Gyermekek kocsik

gyári árban kaphatók

Szöke Miklósnál

Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 22.

Szaksterü javítások, ernyők
gummizások stb.

DIVATLAP

különlegességek:

érkeztek a

Hegedüs Hirlapirodába

Angol lapok:

Modeles de Manteaux
Paris Confection
Confection

Francia lapok:

Chic Parisien
Grand Mode Parisien
Femme Chic
Coupe Exquisit

Albumok

Swart
Astra
Grand Revu
La Mode de Paris
Paris Album
Juno
Star
Saison Paris
Jeunesse Parisienne
Album D'Enfant

Dr Conradt Károly

vegyészeti gyára Medgyes

Gyárt tudományos alapon készült és gyakorlatilag kipróbált preparátumokat emberi, állati és növényi kártékony állapotok irtására. Több neves vállalat között a gyár a darmstadti E. MERCK-cég engedélyét is bírja különlegességi készítményeinek előállítására. Ezen preparátumok közül a gyár elsőnek a „OUPREX” nevűt hozza forgalomba.

Ez egy készítmény, amely az 8 fizikai-kémiai — elősídiéket és petéiket megölő — tulajdonságánál fogva felel bármilyen emberi, vagy állati parazitának biztos kiirtására. Dr Conradt Károly féle „Fenyőtű-oxigén-fürdő” különösen kiváló a fürdő

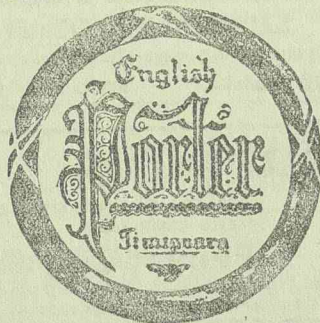
**végteleenül könnyű és gyors
elkészítésével.**

Tiszta fürdővíz, alkáli, vagy savas reakció nélkül. Intenzív oxigénfejlődés, a legkisebb buborék is elalszik az egész fürdőben hosszú időtartamra.

„Iamoform-hintőpor”

igen kiváló seb- és izzadság ápolási szer gyermekek, turisták, sportkedvelők, katonák stb. részére. MERCK-féle 3%-os oxigén-superoxyd elmaradhatatlan kellék a toilett-asztalról.

Használati utasítás minden csomagoláshoz mellékelve.
Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában!

Kizárólag ezen kerek címkével és fehér staniol kupakkal ellátott palackokban kapható az ezen országban még elő nem állított **English-Porter-sör.** Egy különösen erős fekete sör! :: Nem lévsz-tenő össze hasonló nevű más barna sörökkel.

Butori

világos hálós szoba és konyha butorok olcsón kaphatók. Mindenféle asztalosmunkát olcsón vállalok.

Száraz Miklós
műasztalos
Str. Ladislau (Körös-u.)
48. szám.

Hamis fogakat

brillians, gyémánt, arany és ezüst tárgyakat magas árban veszek

Kohn Henrik

Avram 1, 1022-1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 1790, 1791, 1792, 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1798, 1799, 1800, 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 267

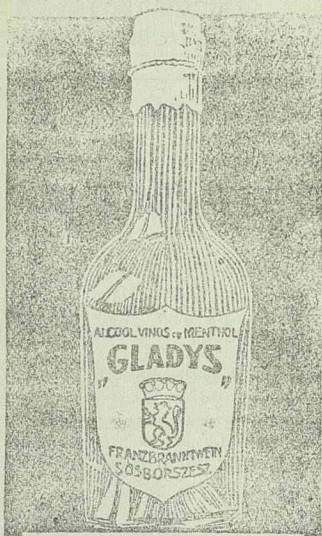
Műköszörős

KOLLER ÁGOSTON

Boul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-út) 19.
Elvállalok borotva, olló, kés és villanyórára
berendezett gilette borotva köszörülését.
Kérem a címre figyelni!

Kárpitos

munkákat elsőrendű kivitelben készít:
Gidali Manó kárpitos
Posta (Uri) u. 3, Reg. Ferd. (Rákóczi) ut 6.

„GLADYS” sósbor-szesz üd./
GLADYS sósbor-szesz erős!
GLADYS sósbor-szesz fájdalom-
csillapít

Gyártja: HERCZEG GEZA
vegyészeti gyára, Cluj.

**Ácsmunkát
CZINA ISTVÁN**

helyben és vidéken.
Bárminemű e szakmá-
ba vágó munkálatokat
legelőszobb egységá-
ácsmester, Oradea-Mare raim mellett vagy ve-
Strada Eroilor (Vitéz-u.) 1. zefését vállalom.

Treuer János
szobafestő
és mázoló

Tudatom a n. é. közön-
séget, hogy a Piața Unirii
(Szent László-tér) 7. sz. a.
szobafestő és mázoló műhe-
lyemet megnyitottam. Szó-
lid árak. A n. é. közönség
szíves pártfogását kérem.

Brilliánszt, platinát, törmelék aranyat és
ezüstöt magas árrban veszek.

KOHN HENRIK ékszerész

Strada Avram Janku (volt Kossuth Lajos-utca) 7. sz.

**Irodabútorok,
parketták
Rimanóczy**

műbutor és parkettgyár
rt. Oradea-Mare Strada
Clujului 117. Telefon 279

Címre figyelni!

Olcsó árak!

Gyermekzokni

trikó, harisnya, keztyű, zsebkendő, csipke,
szallag, csecsemőcikk és rövidárak

SZENSZKI MIKLOS-nál

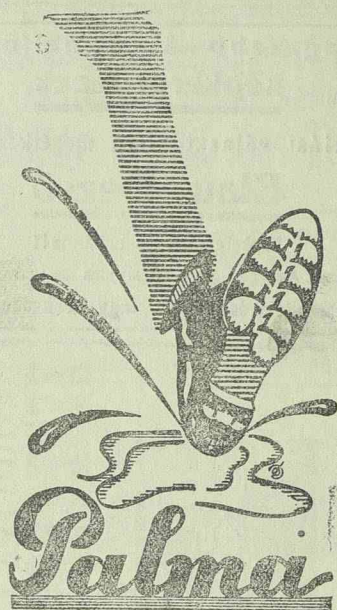
Nagyvárad, Sas passage (Társolyi-utca szemben)
Nagy választék! Szolid kiszolgálás!

Kárpitos

munkákat a legszebb kivitelben ju-
tányos árrban készít

Fényes Zsigmond

Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 10. sz. Stern-palota.
Kész hentesek állandóan raktáron.

Palma
kaucsuk-talpvédő
és kaucsuk-sarok
megvéd nedvességtől és meghűléstől.

Galvanizálás

oxidálás, nikkelezés és rézzel való ötvöztetés a legelőnyö-
sebben és a legszebb kivitelben, mindeféle tárgyakat,
vállal az

Első Román-Olasz villamoskészülékek-nyára**Szőrme, ruha, szőnyeg megóvó**

Strada Ciorogariu (volt Uri-utca) 4. sz. alatt
Lechner József szűcs mester. Tűz, bető-
rés ellen biztosítva teljes értékben. Saját ér-
dekében mindenki írassa a jegyre a beadott
tárgyak értékét.

Zongora

angol mechanikájú
rövid, fekete, Hoffmann & Cerny
új állapotban
Lei 32.000 eladó.

Sternbergnél Piața Unirii No. 2.
Telefon: 13—45.

Stabilamentele**Românești Societate Anonima****Román Melocco Művek****R.-T. Oradea-Mare**

Str. Seleusului (Szőlős-utca) 16. sz. alatt.
Telefonszám 11-38 Telefonszám 11-38

Gyárt:

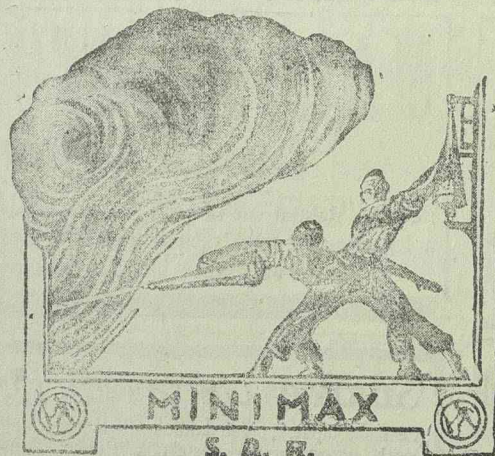
szabadalmazott gépek-
kel cement csöveket,
kutyűrűket, járdalapok-
kat, cement- és mo-
zaiklapokat, sűrűveket
és sűrűgépeket, lép-
csöket és virágvasakat.

Vállal:

magas, mély és vízépít-
kezéseket, csatornázást,
burkoló munkát, hid és
átereszek építését,
beton és vasbeton épít-
kezéseket és minden-
féle műkö munkát

**Kül- és belföldi cement és épi-
tési anyagok eladása kívánatra
házhoz szállítva.**

**Tűz nem terjed házadban
„Minimax” ha kéznél van**

Az egész vi-
lágon eddig
3 millió ké-
szülék kelt
el. — 70.000
tűzet oltott
el már.

135 ember-
életet men-
teft meg a
biztos halál-
tól. Méhe-
tetlen érté-
kű kincseket
a megsem-
misüléstől.

BUCUREȘTI, Bd. I. C. BRĂTIANU No. 3.

Különleges típusok minden egyes tüzesetre.

SPORT

Károly trónörökös Nagyváradon
Nagyszabásu kerületi sportünnepély

A kerületi sportszövetség igazgató-tanácsának tegnapi ülésén dr. Zigre Miklós elnök javaslatára elhatározta a tanács, hogy a jövő hónapban egy nagyszabásu kerületi sportünnepélyt rendez s erre Károly trónörökös, Románia sportügyének lelkes barátját, a F. S. S. R. főtitkárát meghívja.

E meghívással a nagyváradai kerületi szövetség egy régebbi tartozását fogja leróni. A trónörökös már több, köztük a nagyváradinál kisebb jelentőségű erdélyi sportcentrum is vendégeül látta, a nagyváradiak azonban azért halogatták e meghívást, mert remélhető volt, hogy új sportpálya fog létesülni, melynek megnyitási ünnepségét éppen azzal akarták emlékezetesen díszessé tenni, hogy arra a trónörökös meghívják, kinek nevére a pálya is elnevezést nyer.

Mint hogy azonban az új pálya létesítésének munkálatai igen lassu tempóban haladnak, de a trónörökös további meghívása el nem halasztható, mert ez a halasztás könnyen arra engedne következtetni, hogy a nagyváradai sportkerületi szövetség nincs tisztában annak a jelentőségével, amit a trónörökös lelkesége és odaadó buzgalma Románia testedző sportjait iránt reprezentál, így igazán helyesen cselekszik a helyi sportszövetség, amikor módját keresi, hogy a trónörökös körünkbe kerülje, őt a nagyváradai sportviszonyokkal megismertesse és a közvetlen érintkezés barátságát sportkulturánk számára megnyerje.

A tegnapi gyűlés nagy lelkesedéssel tette magáévá az elnök indítványát s fölkerítte az elnökséget, hogy a sportkerület meghívását szívesen nyújtsa át Károly trónörökösnek. Így a meghívást már a legközelebbi napokban dr. Zigre Miklós elnök, Vasca főtitkár és az igazgatótanácsnak csatlakozó tagjai Bukarestbe viszik s a trónörökös elé juttatják.

Az igazgatótanács egy szeretőn, hogy ez az

ünnepély június 29-én a róm. kath. Péter Pál ünnepnapon legyen megtartható, hogy az akkor még itt lévő középiskolai diákság is bevonható legyen a sportakciókba. A sportünnepélyben természetesen a kerülethez tartozó összes egyletek részt vesznek.

Hogy az ünnepély e napon tényleg megtartható lesz, ez attól függ, hogy a trónörökös ez időpontokban nem lesz-e másfelé elfoglalva. Mindenesetre a szövetség a határidő meghatározása tekintetében a trónörökös programjához fog igazodni, de azért máris felhívja a kerülethez tartozó egyleteket és az összes szakosztályokat, hogy az ünnepség programjának minél gazdagabbá tétele végett tegyék meg előkészületeiket.

A tegnapi gyűlés még megválasztotta az egyes szövetségi szakosztályokat és felhatalmazta a főtitkárt, hogy az egyéb szakosztályokban az elnök távollétében elnökölhessen.

* Bajnoki tenisz-verseny Nagyváradon. A Nagyváradai Sport Egylet május hó 27-29. napján a Dóry-szigeti teniszpályákon kerületi bajnoki tenisz-versenyt rendez, melynek feltételei a következők. Versenyszámok: 1. Férfi egyes kerületi bajnoki. 2. Női egyes kerületi bajnoki. 3. Férfi páros kerületi bajnoki. 4. Női páros kerületi bajnoki. 5. Vegyes páros kerületi bajnoki. Feltételek: 1. A versenyen résztvevőnek az F. S. S. R. oradea-marci kerületéhez tartozó és affiliált sportegyesületek valamelyikében leigazolt amatőr teniszjátékosok. 2. A verseny az F. S. S. R. érvényben levő tenisz-verseny szabályai szerint rendeztetik. 4. Nevezési díj: egyes számokban 50 lei, páros számokban 80 lei. 4. Nevezések a nevezési díjjal együtt Kakas István szakosztályvezető címére küldendők (Berthelot tábornok-utca 2. szám.) 5. Nevezési zárlat 1924. május hó 24-én d. u. 6 órákor. Sorsolás a Dóry-szigeti sporttelepen május hó 25-én d. u. 6 órákor. 6. Nevezéseket a versenybizottság indokolás nélkül is visszautasíthat. Határidőn túl érkező nevezések figyelmen kívül vannak véve. 7. Versenyidő: d. e. 8-12 és d. u. 3-7 órák között. 8. Azon versenyző, aki az előre kijelölt időben a versenypályán meg nem jelenik, a versenyből töröltetik. Díjazás. Az elsőnek ezüstözött nagy érem a rendező egylet balmokszallagján; a másodiknak nagy bronzérem, harmadikoknak és negyedikeknek kis bronzérem. A 3. 4. helyezettek

csak az esetben fognak tájázatni, ha számonként legalább 12 induló lesz. Keszthelyi Zoltán s. k. elnök, Hegedűs Imre s. k. titkár, Kakas István s. k. tenisz sz. o. vezető.

* Megalakult a sportszövetség uszós szakosztálya. Az F. S. S. R. tegnapi gyűlésén megalakították az uszós szakosztályt, amelynek elnökéül Sonnenfeld Andor választották meg. Összeállították ezenkívül a vezetőség névsorát is.

* Nagyvárad komplett csapata áll fel Arad ellen. Bukaresti távirat jelenti, hogy az ottani válogatott lemondta az újabb temesvári triál-mérkőzést a nemzeti válogatottal. Ez előnyös azért, mert így a nemzeti válogatott nem indul fáradtan az olimpiászra. Tekintettel a temesvári mérkőzés elmaradására, Nagyvárad komplett válogatott csapattal állhat ki az aradiak ellen.

NYILTÉR

Értesítés

Értesítem T. üzletfeleimet, hogy kereskedelmi ügynökségi irodámat Tisza Kálmán-tér 1. szám alól

Sfr. Josif Vulcan (volt Nagy Sándor-utca) 1. szám

alá helyeztem át.

Tiszteettel
SCHREIER MÓR

Ma nyílik meg a gyönyörű
lekvésű

Béla-kert vendéglő

Hangverseny és cigányzenével egybekötve. A hangversenyi helybeli jó nevű Gutenberg Dalkör adja.

Vendéglős:

Ilie János

ÉNEKLŐ FILM

MOTTO

Megtörttem a némaságot
Énekelek, muzsikálok
Minden hangon, minden szívnél,
Nincs párja a nóta filmnek

Hétfőn, Kedden és Szerdán

Katholikus Körben

A XX. század csodája, az Éneklő Film

„KACAGJ BAJAZZO”

filmopera 5 felvonás, a budapesti operaház tagjainak személyes fellépésével
Jegyek elővételben a Hegedűs Hírlapirodában 10, 20, 30, 40 Lelei árban

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Levelezés

Külföldi specialis himző mindenféle gépi ruha hímzést legszebb kivitelben készít. Str. Vlahuța (Str. János-ut.) 29. sz. 2

„Kis barna” jellegre levél van a kiadóban. 999

Szellemes és korrekt úri lányokkal levelezne két barát. Levelet „Két Mefisztó” jellegre a Hegedűs Hirlapíroda kér. 20H

„V. U. 333” jellegre levél van a kiadóban, kérjük átvenni. 992

„Barna 19” jellegre levél van a kiadóban. Kérjük átvenni. 994

Oktatás

Deutsch unterrichtet nach Beitz Meisdoe semell und billig eine gebarende deutsche Lehrin. Adresse in Hegedűs Hirlapíroda. 12H

Gyorsírást és német nyelvórákat ad Edelmann Hédi, Str. Rimanóczy-u. 12. 1000

LAKÁS

Egy szobás lakást, konyha, kamrával keresek, lelépést díjazok. — Ajánlatok „Tiszviszló” jellegre kiadóba kérek. 979

Butorozott szobákat, házakat, lakásokat, üzleteket közvetítek. Porcsaszónyegek, gyönyörűek olcsón eladók Balázsennél, Str. N. Iorga (Zöldfa-ut.) 21. Telefon: 815. 993

Alkalmazás

Komoly munkakerő, vas szakmában mérlegképes könyvelő 40 éves, magyar, német, román, utazói, rakatári, nodai alkalmazást keres. „Komoly 5000” jellegre kiadóba. 972

Házmesteri állást keres nyugalmazott állami szolg. János Sándor, Kávéháza ut. 6. 992

Borbélysego jó munkatérre azonnal felvételt. Esetleg borbélyüzlet bérbeadó. Cim a kiadóban. 971

Mindenes főzőnőt keres v. doki gyermektelen uric család, hol háziszolgája van. Jelentkezhetni 1-3-gig Piața Sch. auch (Schlauchtér 2. alatt. Vértess. 975H

Portásfinak csinos, jómodoru 14-16 éves iskolázott fiukat 1500 fizetés-sel és ruházattal fogad. Parksálló. 991

Uj és használt kerékpárok gummik ezekhoz mindenféle részkegőztesőbbak varrógép és kerékpár javító műhely. 991

H. Eisenberger Piața M. Viteazii Nagypl. tér 5. napl. piacell szomsz. 991

Állandó kunderfrülein sucht Weisz Nándorné Str. Epis. Ciorogariu (Uri-ut.) 5. sz. 22H

Utazót illatszert, szalmakalap eladásához felvesznek. Szabó Avram Iancu 14. 21H

Deutsches Kinderköchen oder frau zu zweijährigen knaben gesucht, ihres Bürgers, H. Steiner Oradea-Mare Bul. Regele Ferdinand 13. 18H

Szolid német kisasszony keresek három gyermek mellett. Cim Hegedűs Hirlapíroda. 8H

Korcsok 15-re tisztességes mindenes lányt. Reichardné, Str. Jókai u. 7. 9H

Egy gyakorlott és egy kezdő tisztviselőt felvesz a Derby cipőgyár. 996

Elsősorú nagy munkásokat felvesz Gernardt és fia uniszabók. 997

Ügyes segéd a kézműmű szakmából kerestek Karáncs részére. Közlelbit „Argus” Kereskedelmi iroda Timșara, Bonnaz-utca 16. 995

Végzettséggel gazda, nagyobb uradalmakban szerzett (vagy kitalál, gazdatiszt), s páni vagy nagyobb faüzemekenél rakatnoki vagy felügyelői állást keres azonnali lelépésre. Szives megkeresések a lap kiadónálatalában „Gazda” jellegre alati. 989

Horisnyák

nyakkendők, keztyűk, gombok, csipkék, cernák, gyöngyök nagy választékban, a legolcsóbban beszerezhetők

Gullmann Chajem

Sas-passage főbejárattal szemben.

Arany ezüst gyémánt briliáns platina és hamis fogakat magat árban beváltak. Órák ékszerek jutányos árban kaphatók. — ugyanott mindenféle dísz tárgyak, szőnyegek, porcellánok és antik butorokat bizományba elfogadok.

Weisz Lipót

órás ékszerész és régiség kereskedő. Strada Avram Iancu Kossuth-utca 18. sz.

Női és férfi gummi kabátok porköpeny, munkásköpeny, gépészruha, gyermek és férfiruha legolcsóbb árban kaphatók

Singer Áronnál

Nic. Iorga (Zöldfa-utca) 8. Kramer Áronnal szemben.

OPERÁK

OPERETTEK

DAL — TANC — KUPLE

UJDONSAGOK

a Hegedűs Hirlapíroda zenemű osztályában.

ÉRTESÍTÉS

A „Columbia” fehérneműgyár r.-t. Bul. Reg. Ferd. (v. Rakóczy-ut) 8. szám alatt

Schwartz Márton rövidtűl üzletben lakatolt létesített hol az összes férfi- és női fehérnemű a legszebb kivitelben, 25 százalékkal olcsóbban mint máshol, szerezhetők be. A lerakat a gyár részére privát rendezéseket is felvesz, melyek a legrovidebb idő alatt elkészülnek. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri a

Columbia fehérneműgyár R. T.

Adás-vétel

Eladó házak. Szent János-utca 29. Alapi-utca 13. Szacsavay-u. 70. olcsón beköltözhető, kedvező fizetéssel. Weisz Gizi Strada Tipografist Nyomda-u. 4

Eladó 12 személyes kávé és mókás szerviz, zsuraszál, szamová, antik berakások íróasztal és comot (Rakóczy-ut) 30. Jobbra. Szász. 882

Bizományba elfogadok bármilyen lehelneműt, porcellánokat, szőnyeget és képeket. Boulevardul Regele Ferdinand (Rakóczy-ut) 30. Jobbra. Szász. 64

Jó állapotban lévő férfiruha, egy finom konyhaspór és cipők eladók. Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 43. sz. 980

Láz, 145.000 Leiert beköltözhető lakással sürgösen eladó (új épület). Kiadó 4 szoba, fürdőszoba lakás. Társat keresek üzemből levő kovácsműhelyemhez, kedvező feltételek mellett. Vidéki városban vendégfogóval, több üzlettel, elfogatható lakással fő utcán lévő ház eladó. Hálószoja szalon berendezés, antik szekrények olcsón eladók. Vízumotást és valamint román és német fordítást vállalunk. „ARDEAL” iroda Epis. Ciorogariu (Uri-ut.) 8. Telefon 203.

ÓRÁT

ékszer a legjobban és legolcsóbban szakszerűen javít és olcsón árusít

Földváry Jenő

Alex. (Tel. ut.) 2. sz. Aranyat magas árban veszek.

800

leiert készít férfi öltönyt még mindég, dacára a munkabér és a házber emelkedésének

Schreier

Cogalniceau (Várad Zsigm.)-utca 2.

OPERÁK

OPERETTEK

DAL — TANC — KUPLE

UJDONSAGOK

a Hegedűs Hirlapíroda zenemű osztályában.

ÉRTESÍTÉS

A „Columbia” fehérneműgyár r.-t. Bul. Reg. Ferd. (v. Rakóczy-ut) 8. szám alatt

Schwartz Márton rövidtűl üzletben lakatolt létesített hol az összes férfi- és női fehérnemű a legszebb kivitelben, 25 százalékkal olcsóbban mint máshol, szerezhetők be. A lerakat a gyár részére privát rendezéseket is felvesz, melyek a legrovidebb idő alatt elkészülnek. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri a

Columbia fehérneműgyár R. T.

ÉRTESÍTÉS

A „Columbia” fehérneműgyár r.-t. Bul. Reg. Ferd. (v. Rakóczy-ut) 8. szám alatt

Schwartz Márton rövidtűl üzletben lakatolt létesített hol az összes férfi- és női fehérnemű a legszebb kivitelben, 25 százalékkal olcsóbban mint máshol, szerezhetők be. A lerakat a gyár részére privát rendezéseket is felvesz, melyek a legrovidebb idő alatt elkészülnek. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri a

Columbia fehérneműgyár R. T.

Eladó egy új, három utcai szoba és melléképületéből álló modern magánház. Braun, Str. Aurel Vlaicu (Vámház-u.) 61. 13

Kertibutor, oltópamut, gyermekszék, gyermekkosci, gummi és utazókörandál. Ugyanott kefépárokat és varrogépeket veszek magas áron. 23

Eladók: négy holdas szőlő cserépus hazzal, Ekroar koncert zongora, Goerz fényképező gépek, olcsón. Str. Pecze 12. 19H

Hoffmann zongora jókarban 10.000 leiert sürgösen eladó. Str. Cimitirului (Temető-u.) 12. 4

Eladó 2 világos ágy betéttel, 1 plus divan. Str. Pasteur Körház-u.) 43. 1

Eladó azonnal beköltözhető 4 szobás lakása magánház, iszló. Kocsis. n. Str. Beikovis Ferenc-u. 64. sz. 17H

Zongora angol mechan. kávvál, kiváló darab, 73 ezer leiert eladó. Str. Cavarului (Kálvária-u.) 20. sz. 13H

Egy jól kijátszott hegedű juanyosan eladó. Cim Hegedűs Hirlapíroda. 14H

Gyermek kocsik

bőrrelkűlők

130 Leitől

és utazó kosarak olcsón érkeztek

Szabó

félszobruházba

Sas-passage 42.

ÓRÁK

szakszerű javítást a legkompl. kálabbig kifogástalanul

TISZAY

vég. Strada Alexandru (Tel. utca) 9. szám alatt

Jutányos árak Preciz munka

ARANY BEVÁLTÓ

Horváth Imre Del'Orto mellett

ARANY! EZÜST

BRILIÁNS GYÉMÁNT PLATINA BEVÁLTÁS

Vesznük

butorokat, szőnyegeteket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kaszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Moșulu (Mezey Mihály) utca 10

Bádogos szerszámok 3 géppel eladó. András Nándor Tinca Jud. Bihor, Str. Regina Maria 21. 16

Magánház, háromszobás comp ett kálással, nagy udvással, kocsiszín, iszlóval eladó 320.000 leiert. Cimet „Aznap eladható” jellegre a kiadóba kérek. 15

Átadó: A város központjában jömenetűl üzlet. — Értekezni Dr. Kun ügyvédnél Parcul Traian Cel Mare (Tisza Kálván-ter.) 1. 11H

Osaknem teljesen új bőrfedeles hintó kocsi jutányos áron e adó. Szilcsnél, Kertész-u. 22. 952

Aki szép mod rn házat akar venni nézze meg a I. C. Brajanu (Szaniszló-utca) 40. sz. házat, négy szobás lakásba azonnal beköltözhet. Értekezni Popovics irodába tr. Vlahuța (zent János utca) 4. 998

Egy jókarban lévő gyermekkosci eladó. Friedländer, Str. Bathányi-u. 5. 9.0

Magas árban veszek

briliáns, arany, ezüst ékszereket és dísztárgyakat, töredék aranyat, ezüstöt, arany szájpaddat, arany és más hamis fogakat,

Freund Benjámín

ékszerész, Nagyvárad, Calea Regele Ferdinand (Rakóczy-ut) 11. Szchenyi-szálló épület. Ékszer olcsó áron kapható.

ÓRÁK

szakszerű javítást a legkompl. kálabbig kifogástalanul

TISZAY

vég. Strada Alexandru (Tel. utca) 9. szám alatt

Jutányos árak Preciz munka

ARANY BEVÁLTÓ

Horváth Imre Del'Orto mellett

ARANY! EZÜST

BRILIÁNS GYÉMÁNT PLATINA BEVÁLTÁS

Vesznük

butorokat, szőnyegeteket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kaszát, zongorát, csillárokat, porcellánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régiségkereskedők Str. General Moșulu (Mezey Mihály) utca 10

Eladók perzsák

keleti perzsák, gyári szőnyegek, pénzkrisz miatt leszállított árakban elnyós fizetés mellett. Raktáron lévő Wertheim kaszák butorok, minden elfogadható árban, túlhalmozott raktár végett.

Beck és Benjámín

Str. Cogalniceanu (Várad Zs.)-u. 11. Telefon 17-43

Külföldi

Pilssé és gouvér munkás rendkívül olcsó árban készülnék Str. Alexandru (Tel. ut.) 22. kapuval szembe.

Gépaftorozást jól és olcsón készít Erbsteinné, Str. Cuza Voda (Szacsavay-u.) 28 vagy Szároveszky-utca 11. sz.

Ütlevél, bérlet és bármily igazó ványhoz szükségessé fényképek, Nagyvárad területén legolcsóbban, 20 leittől kezdve készülnék Zenker fényképszéknél, Str. I. C. Brajanu (Szaniszló-utca) 23. Fejvételek este fél 8-ig.

Százezer lei, esetleg kevesebb készpénzkölcsön, betéltáblása felvehető. Str. Epis. Pavel-utca 22. Kereskedelmi iroda. 976H

24%, kamatra keresünk maganpénzt teljes ledézett, Adasvétel Rig. Parcul Traian (Szchenyi-ter) 12. Ertesítés delután. 4

Filo munkát vállallok. Cim a kiadóban. 10H

Olcsó házi koszt kapható Str. Berkovis (Berkovis-Ferenc-utca) 45. Kóhucné vasárnap 2-7-ig mosást is e vá la ok 3

Gépaftorozást, temburigép hímzést, gombahímzést endiúzt és szallag pilssérozást készít. Horvát kézmunka üzlet, Str. Teatrului (Zinnáz-u.) 4. sz. 5.

Pénzkölcsön tetéltáblásra. — bármilyen biztosítékra — azonnal kapható. Különbejárati szobát, lakásokat, fizetelheységűket leggyorsabban közvetítek. Iroda: Str. Ep. Pavel-utca 5. sz. 6

Női szabóval társulnék Központban. Hejység van. Cimet a kiadóban. 7

Stoppolást és egyszerűbb ruhák varrást vállalom: Horváthné Str. Roșiorilor (Ruszar-u.) 1. 993

Modern chamotte kályhák

különféle szneekben raktáron, 2500 Leitől kaphatók valamint átrakásokat és javításokat vállal

Varga György

kályhás mester

Strada Berkovici No. 33.

Eladók

hazai

Beck és Benjámín

Str. Cogalniceanu (Várad Zs.)-u. 11. Telefon 17-43